

K

ALEJDOSZKÓP

ALEIDOSCOPE

Clarissa Schmidt Inglis: *Mexican Suite* (2006)

GOLD & WOOD
PARIS

delta OPTICAL

**A uniquely irresistible optical shoppe,
which will facilitate the latest in fashionable
eyewear and also provide impeccable functionality
with maximal comfort.**

**Collections like: Theo, Zenka, Face & Face,
Alain Mikli, Starck, Lindberg, Gold & Wood,
ic! Berlin and more**

SQUARE ONE MALL - 100 City Centre Drive, Mississauga, ON, L5B 2C9

Tel.: 905-896-4030; Fax: 905-896-4031

FAIRVIEW MALL - 1800 Sheppard Ave. East, Toronto, ON, M2J 5A7

Tel.: 416-491-1115; Fax: 416-491-1146

HILLCREST MALL - 9350 Yonge Str., Richmond Hill, ON, L4C 5G2

Tel.: 905-883-1144; Fax: 905-883-1148

Varga
Gabriella

Önzetlenül

Interjúk

Bűvópatakok
könyvek

A **Bűvópatakok Alapítvány** gondozásában megjelent munkatársunk, Varga Gabriella interjúkötete **Önzetlenül** címmel.

A szerző beszélgetőpartnerei:

Bucz Hunor színházigazgató, Búza Barna szobrászművész, Csernák Árpád színművész, író, lapszerkesztő, Farkas Judit jogász, publicista, Faragó Laura énekművész, Gera Katalin szobrászművész, Heintz Tamás orvos, politikus, Illés Sándor író, Juhász Róza és Oberfrank Pál színművészek, Jámbor János író, Karátson Gábor író, festőművész, Kovács Miklós politikus, Nagy Sári Attila író, Pokorni Zoltán politikus, Pósa Zoltán író, Szita Károly politikus, Kaposvár polgármestere, Tökés László püspök, politikus, Vízny Márton zeneszerző, Zászlós Levente író.

A könyv megrendelhető a 06 30 449 9492 telefonszámon.

A könyvet a vételár és a postaköltség befizetése után postázzuk.

Az Alapítvány címe:

7400 Kaposvár, Somssich Pál u. 11-13, Magyarország

TARTALOM - CONTENTS

Bort! Búzá! Békességet!	
Arany János: Alkalmi vers (1853)	2
Helen Hunt Jackson: New Year's Morning	2
Irodalom	
Petőfi Sándor: Reszket a bokor, Fa leszek... (Versek)	3
A. Petőfi: The Quivering Bush. Transl. by E. D. Butler	3
I'll Be a Tree. Transl. by Egon F. Kunz	3
Miszáth Kálmán: Bede Anna tartozása	4
Kálmán Mikszáth: Annie Bede's Debt	5
Nagy Gáspár (1949-2007): Élt egyszer (Vers)	7
Once Upon A Time. Transl. by George Telch	7
George Gömöri: Gaspar Nagy, Dissident Hungarian Poet	8
Lázár Ervin (1936-2006): A nyúl mint tolmács	8-9
Beke György (1927-2007): Gyergyói hideg napok...	10
Paul Gottlieb: The Phase-out Man	13
Böszörményi Zoltán: Vanda örök	17
Zoltán Böszörményi: Far From Nothing	18
Dancs Rózsa: Megválthatja-e Vanda a holnapot?	19
Képzőművészet - Visual Arts	
Mary Ebos: Clarissa Schmidt Inglis	21
Michael Stock, UK: Let's Do Fuji!	23
Zene - Music	
Dancs Rózsa: Az örökzöld melódiák énekese	24
Masi Loves To Sing	25
Soós József: A SZMÚSZ... pályázatának eredményei	26
Peter Czink: An Interview...	27
Vargha Gabriella: Filofax	29
Németh Ernő: Erdély földjén (Vers)	29
Gál Kinga, az Európai Parlament képviselője Torontóban	30
Kinga Gál, MEP's Visit In Toronto	31
Ernő Németh: In Transylvania. Transl. by Frank Veszely	32
Vitaindító	
Bácsalmási István: Nem fogyhat el a magyarság	32
Stephan Bacsalmasi: Hungarians Are Needed	33
Könyvekről - About Books	
Tatár Etelka: Orbán Klára amerikai magyar író könyvéről	35
Etelka Tatar: Terra Firma, by Clara Orban	35
Kati Reкаи: Nixon In China: The Week That Changed The World, by Margaret MacMillan	36
Kati Reкаи: Horses in Society: A Story of Animal Breeding and Marketing Culture, Between 1800-1920, by Margaret E. Derry	36

***KALEJDOSZKÓP szó a Pallas Nagy Lexikona helyesírását követi**

Kéziratokat és más, közlésre szánt anyagot csak elektromos postán fogadunk el.

A folyóiratban megjelenő írások tartalmáért kizárólag a szerzők felelősek.

We accept manuscripts, pictures, etc. by e-mail only.

The opinion expressed in this publication are not necessarily those of the publisher.

SZERKESZTŐI GONDOLATOK

Eszterendő első napjaiban a könyvekkel tudom leginkább kikapcsolni magam a mindennapok gondjaiból. Az idén Márai Naplója került ismét a kezembe, abból idézek néhány gondolatot azzal a kíváncsisággal, hogy az új évben szűnjék meg aktualitásuk.

Dancs Rózsa

“Rousseau. Ezek az újra-olvasások az öregkor kalandjai. Visszatér egy sor, amire régen, húsz, harminc év előtt nem figyeltünk eléggé... (Olvasás közben másra figyeltünk, az életre.) — A „Confessions”, kétszáz év távlatából közel jön az olvasóhoz: a könnyfacsaró narcisztikus szentimentalizmus, a cinikus hazudozások: mindez nem kedvetlenít el, (Goethe nem szerette Jean Jacques-t; Dr. Johnson azt mondta, „rossz ember” volt.) Az oldalak élnek, melegnek. A szószátyár magakelletésen túl érzékletesen mutatkozik meg a XVIII. század szemlélete, lélegzetvétele, hangulata, — mindez tapintható a könyv lapjain... Cinizmusa úgy lehel az olvasóra, mint egy rossz fogsorú ember szájából, hadarás közben, a bűzös lehelet. A vélt és valóságos ellenfelek között, 200 év előtt, a feudális és arisztokratikus Európában, 20 évvel a forradalom előtt egy nyomorúságos körülmények között tengődő író milyen hatalom volt! Nagyurak, Luxembourg hercege, Milord Marechal, milyen udvariasan siettek egy író segítségére, keresték társaságát... A Társadalmi Szerződés papíron maradt, a világ tele volt kegyetlen igazságtalansággal és mégsem volt olyan hierarchikus távolság ember és ember között, mint a demokráciában, ahol nem számít, ki mit ér, csak az, hogyan tudja eladni magát. Rousseau a legrosszabb pillanatban, de jó csillagzat alatt született.”

(Márai Sándor: *Napló 1968–1975. 133-134. o.*)

KALEJDOSZKÓP - KALEIDOSCOPE

ISSN 1480-5499

Megjelenik kéthavonta - Published bimonthly

Előfizetés - Subscription in Canada: CA\$39.95/ year

Foreign: US\$50.00/ year

Publisher: Kaleidoscope Publishing

Telch György, Elnök - George Telch, President

Telch-Dancs Rózsa, Főszerkesztő - Editor-in-Chief

Nik Networks, Technikai Tanácsadó

Ali Kalbali, Technical Support

Révész Kató - Kató Révész, Terjesztés - Subscription

Elérhetőség - Address: 122 Silas Hill Drive

Toronto, On, M2J 2X9, Canada

Tel.: 416-491-4631; Fax: 416-491-2021

E-mail: rosacae@hotmail.com

Copyright © Kaleidoscope Publishing

No part of this publication may be reproduced by electronic means, photocopying or otherwise, without written permission from the publisher, excepting brief quotes for the purpose of review.

Arany János

ALKALMI VERS (1853)

Az új évet (ócska tárgy!)
Kell megénekelnem,
Hálálkodva, ahogy illik,
Poharat emelnem.
Mit van mit kívánni még
Ily áldott időben? -
Adjon Isten, ami nincs,
Ez új esztendőben.

Olcso legyen a kenyér,
A gabona áros;
Jól fizesse a tinót
S nyerjen a mészáros,
Mérje pedig szöszön-boron,
Font járja bőven.
Adjon Isten, ami nincs,
Ez új esztendőben.

Senkinek a nyakára
Ne vigyenek kontót;
Valaki csak ráteszen,
Nyerje meg a lottót;
Annyi pénzünk legyen, hogy!
Még pedig pengőben.
Adjon Isten, ami nincs,
Ez új esztendőben.

Szegény ember malacának
Egy hija se essék;
Messze járjon dög, halál,
Burgonya-betegség;
Orvos, bakó a díját
Kapja heverőben.
Adjon Isten, ami nincs,
Ez új esztendőben.

Tücski-hajcski baromnak
Sokasuljon lába;
Boci járjon mezőre,
Gyermek iskolába;
Gyarapodjék a magyar
Számra, mint erőben.
Adjon Isten, ami nincs,
Ez új esztendőben.

Kívül, belül maradjon
Békében az ország;
A vásárra menőket
Sehol ki ne fosszák.

Béke legyen a háznál
És a szívredőben.
Adjon Isten, ami nincs,
Ez új esztendőben.

A bíró is, mint eddig,
Tisztét jól betöltse:
Víz kedviért a babát
Soha ki ne öntse;
Emberiség, igazság
Egyik serpenyőben.
Adjon Isten, ami nincs,
Ez új esztendőben.

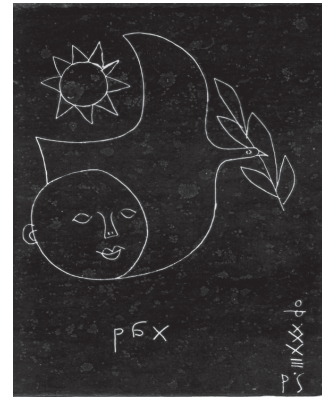
Zenebona, babona,
Huzavona vesszen!
Visszavonás, levonás
Minket ne eposszen.
Legyen egység, türelem,
Hit a jövőben.
Adjon Isten, ami nincs,
Ez új esztendőben.

Nagy uraink (ha élnek)
Nőjenek nagyobbra;
Áldozzanak, legyen is mit,
Mégse üssék dobra;
Nemzetiségünk mellett
Buzogjanak hően.
Adjon Isten, ami nincs,
Ez új esztendőben.

Író pedig írónak
Szemét ki ne ássa, -
Ne is legyen az idén
Napfogyatkozása
Jó erkölcs-, eszme-, hírnév-,
S előfizetőben.
Adjon Isten, ami nincs,
Ez új esztendőben.

Mire üssék még pohárt?
Asszonyi hűségre?
Barátság-, polgár-erény-,
Vagy mi más egyéb?
Hiszen ezek közöttünk
Vannak kelendőben.
Tudj' Isten, mi minden nincs
Ez új esztendőben!

BORT!
BÚZÁT!
BÉKESÉGET!

Helen Hunt Jackson

Pligor Sándor grafikája

NEW YEAR'S MORNING

Only a night from old to new!
Only a night, and so much wrought!
The Old Year's heart all weary grew,
But said: "The New Year rest has brought
The Old Year's hopes its heart laid down,
As in a grave; but trusting, said:"
The blossoms of the New Year's crown
Bloom from the ashes of the dead."
The Old Year's heart was full of greed;
With selfishness it longed and ached,
And cried: "I have not half I need.
My thirst is bitter and unslaked.
But to the New Year's generous hand
All gifts in plenty shall return;
True love it shall understand;
By all failures it shall learn.
I have been reckless; it shall be
Quiet and calm and pure of life.
I was a slave; it shall go free,
And find sweet pace where I leave strife."
Only a night from old to new!
Never a night such changes brought.
The Old Year had its work to do;
No New Year miracles are wrought.

Always a night from old to new!
Night and the healing balm of sleep!
Each morn is New Year's morn come true,
Morn of a festival to keep.
All nights are sacred nights to make
Confession and resolve and prayer;
All days are sacred days to wake
New gladness in the sunny air.
Only a night from old to new;
Only a sleep from night to morn.
The new is but the old come true;
Each sunrise sees a new year born.

1823. JAN. 1-ÉN SZÜLETETT
 PETŐFI SÁNDOR,
 EGYIK LEGNAGYOBB KÖLTŐNK, AKI
 FIATALON ÉLETÉT ADTA
 A SZABADSÁGÉRT.

Petőfi Sándor

RESZKET A BOKOR

Reszket a bokor, mert
 Madárka szállott rá.
 Reszket a lelkem, mert
 Eszembe jutottál,
 Eszembe jutottál,
 Kicsiny kis leányka,
 Te a nagy világnak
 Legnagyobb gyémántja!
 Teli van a Duna,
 Tán még ki is szalad.
 Szivemben is alig
 Fér meg az indulat.
 Szeretsz, rózsaszálam?
 Én ugyan szeretlek,
 Apád-anyád nálam
 Jobban nem szerethet.
 Mikor együtt voltunk,
 Tudom, hogy szerettél.
 Akkor meleg nyár volt,
 Most tél van, hideg tél.
 Hogyha már nem szeretsz,
 Az Isten áldjon meg,
 De ha még szeretsz, úgy,
 Ezerszer áldjon meg!

FA LESZEK

Fa leszek, ha fának vagy virága.
 Ha harmat vagy: én virág leszek.
 Harmat leszek, ha te napsugár vagy...
 Csak, hogy lényünk egyesüljenek.
 Ha, leányka, te vagy a mennyország:
 Akkor én csillagá változom.
 Ha, leányka, te vagy a pokol: (hogy
 Egyesüljünk) én elkárhozom.

I
R
O
D
A
L
O
M

I

L
I
T
E
R
A
T
U
R
E

THE QUIVERING BUSH

Translation: E. D. Butler

A bird flew here to rest;
 The boughs still quivering move;
 Thus tremor thrills my breast
 At thought of thee, my Love!
 I think of thee, my Love;
 For dear art thou to me:
 Though all the world I rove,
 I find no gem like thee.
 The Danube brimming flows,
 Yea, e'en o'erfloods the fields:
 No bounds my passion knows,
 To naught my ardour yields.
 O! lov'st thou me, my Rose,
 Who fondly thee adore?
 No parent truer shows,
 Nor e'er could love thee more.
 When last with thee alone,
 Thou lovedst me, I know:
 Warm shone the summer sun;
 'Tis cruel winter now.*
 Feel'st thou no tender thrill,
 Heaven's smile yet o'er thee shine!
 But, if thou love me still,
 Unmeasured bliss be thine!

I'LL BE A TREE

Translation: Egon F. Kunz

I'll be a tree, if you are its flower,
 Or a flower, if you are the dew -
 I'll be the dew, if you are the sunbeam,
 Only to be united with you.
 My lovely girl, if you are the Heaven,
 I shall be a star above on high;
 My darling, if you are hell-fire,
 To unite us, damned I shall die.

Mikszáth Kálmán

BEDE ANNA TARTOZÁSA

Mind együtt ültek a bírák. Ott künn a köd nekinehezdedett az idomtalan épületnek, s szinte összébb szorítá annak falait, ráült az ablakokra, és elhomályosítá a jégvirágokat. Minek is ide a virágok?

A teremben nehéz, fojtott levegő volt, ködmön- és pálinkaszag, s a legfelső ablaktáblán csak lassan, lomhán forgott az ólomkarika.

A bírák fáradtan dőltek hanyatt székeiken, az egyik behunyta szemeit, s kezét bágyadtan leeresztve hallgatta a jegyző tollának percegését, a másik ásítózva dobolt irónjával a zöld asztalon, míg az elnök, letolva pápaszemét orra hegyére, izzadó homlokát törle kendőjével. Szürke, hideg szemei fürkészve szegződtek az ajtóra, melyen most távozik az imént letárgyalt bűnügy személyzete, a beidézett tanúk és vádlottak.

- Van-e még odakünn valaki? - kérdi vontatott, hideg hangon a szolgától.

- Egy leány - mondja a szolga.

- Hadd jöjjön be az a leány.

Az ajtó kinyílt, és a leány belépett. - Üde légáramlat surrant be vele, mely szelíden meglegyintette az arcot, s megcsiklandozá a szempillákat: a vastag ködön át mintha egy sugár is lopózott volna az ablakhoz, és ott táncolna a jégvirágok között, megsokszorozva magát a tárgyalási terem falain és bútorzatán.

Takaros egy teremtés. Délceg, arányos termet, melyre a kis virágos ködmönke olyan módosan simult, mintha szoborra lenne öntve; fekete szemei szendén lesütve, magas, domború homloka elborulva, megjelenésében báj, mozdulataiban kecs, szoknyája suhogásában varázs.

- Mi járatban vagy, gyermek? - kérdi az elnök közönyösen. (Az ilyen merev, szigorú hivatalnoknak nincs érzéke semmi iránt.)

A leány megigazítja fekete kendőjét a fején, és mély sóhajjal feleli:

- Nagy az én bajom, nagyon nagy.

Hangja lágy és szomorú, a szívekig hat, mint a zene, mely mikor már elhal is, mintha még mindig zendülne a levegőben elváltoztatva mindenkit és mindent.

A bírák arca nem olyan mogorva többé, a király képe meg az országbíróé is odább, nyájasan integet neki a néma falról, hogy csak beszélje el azt a nagy bajt.

Ott az írás, elmondja az; csakhogy azt még előbb meg kell keresni a keblében, ki kell gombolni a pruszlik felső kapcsát, s kezeivel belenyúlni érte.

Ó, a csúf kapocs! Ni, lepattant... leesett. Milyen elbűvölő látvány, amint lehajol érte szemérmesen, s az

írás is kihull onnan.

A kegyetlen szürke fej, az elnöké, elfordul, csak a nagy, kövér kéz van kinyújtva az írás felé.

- Egy végzés! - dünnyögi, amint szűrő szeme elszalad az iraton. - Bede Anna felhívatik, hogy félévi fogházbüntetését mai napon megkezdje.

A leány szomorúan bólint a fejével, s amint azt mélyen lesüti, hátracsúszik rajta a gyászkendő, s a gazdag fekete haj egy vastag fonata kioldózva ömlik arcára. Jobb is, ha eltakarja, mert ha fehér liliom volt előbb, olyan most a szégyentől, akár a bíbor.

- Ma egy hete kaptuk az írást - rebeგი töredeazve. - Maga bíró uram hozta, meg is magyarázta az értelmét, édesanyám pedig így szólt szegény: "Eredj lányom, a törvény törvény, nem lehet vele tréfálni." Hát én el is jöttem, hogy kiálljam a fél esztendőt.

Az elnök kétszer is megtörölgeti a szemüvegét, mérges, hideg tekintete fölkeresi a kollégák arcát, az ablakot, a padlót, a nagy vaskályhát, melynek likacsos ajtaján szikrázó tűzszemek nézik vissza mereven, és azt morogja önkéntelenül: "A törvény törvény."

Majd újra meg újra végigolvassa az idéző végzést, azokat a kacskaringós szarkalábakat a fehér lapon; de bizony következetesen azt mondják, hogy Bede Anna orgazdaság vétsége miatt félévi fogságra van ítélve.

A bádogkarika örült sebességgel kezd forogni. Bizonyosan szél támadt odakünn, aminthogy rázza is már az ablaktáblákat, s mintha valakinek a hazajáró lelke volna, hideg borzongatást keltve besüvit a nyílásokon: "A törvény, törvény."

A kegyetlen fej helyeslést bólint a túlvilági hangnak, a nagy kövér kéz pedig a csengettyűt rázza meg a törvényszolgának:

- Kísérje ön el Bede Annát a fogházi felügyelőhöz.

A szolga átveszi az iratot, a leány némán fordul meg, de pici, piros ajka, amint görcsösen megmozdul, mintha szavakat keresne.

- Talán valami mondanivalód van még?

- Semmi... semmi, csak az, hogy én Erzsi vagyok, Bede Erzsi, mert tetszik tudni, a testvérnéném, az az Anna. Ma egy hete temettük szegényt.

- Hisz akkor nem te vagy elítélve?

- Ó, édes Istenem! Hát miért ítélnének el engem? Nem vétek még a légynek sem.

- De hát akkor minek jössz ide, te bolond?

- Hát úgy volt az, kérem, hogy mialatt "ez a dolga" a király tábláján járt, meghalt. Mikor kiterítve feküdt a virágos kamrában, akkor jött ez a parancsolat, a "fél esztendő miatt", hogy mégis ki kell állnia. Ó, mennyire várta! Beh jó, hogy nem bírta kivárni. Nem ezt várta...

Könnyei megeredtek a visszaemlékezésben, alig bírja folytatni:

- Amint ott feküdt mozdulatlanul, becsukott szemekkel, örökre elnémulva, megsiketülve, megígértük neki az anyámmal, mindent jóváteszünk, amit a szeretője miatt elkövetett. (Mert nagyon szerette azt a Kártony Gábort, miatta keveredett bűnbe.) Azt gondoltuk hát...

- Mit, gyermekem?

- Azt, hogy legyen meg a teljes nyugodalma a haló porában. Ne mondhasa neki, hogy adósa maradt: édesanyám a kárt fizeti ki, én meg a vármegyénél szenvedem el helyette azt a fél esztendő.

A bírák egymásra néztek mosolyogva: "Milyen naiv, milyen együgyű lány!" Az elnök arca is, mintha nem volna már olyan szertartásosan hideg. Sárga kendőjével nem is annyira a homlokát törli; talán lejjebb valamit...

- Jól van, lányom - szól halkán és szelíden -, hanem megállj csak, most jut eszembe...

Széles tenyerét homlokára tapasztja, s úgy tesz, mintha gondolatokba mélyedne.

- Igen, igen, nagy tévedés van a dologban. Hibás írást küldtünk hozzátok...

Nagy, mélázó szemeit élénken emeli fel a lány az öregre, s mohón szól közbe:

- Lássák, lássák!

Olyan fájó szemrehányás van hangjában, hogy az öreg elnök megint a zsebkendőhöz nyúl. A kegyetlen ember egészen el van érzékenyülve. Odalép a lányhoz, megsimogatja gyöngéden azt a hollóhaját a fején.

- Odafont másképp tudódott ki az igazság. Eredj haza, lányom, tisztelem édesanyádat, mondd meg neki, hogy Anna nénéd ártatlan volt.

- Gondoltuk mi azt! - suttogá, s kis kezét szívéhez szorította.

Kálmán Mikszáth

ANNIE BEDE'S DEBT

It was a thick, foggy morning; the fog seemed densest in the precincts of the Court House. It had enveloped completely this gloomy building, making it look more repellent than ever. It had settled there as if with a fixed determination to remain.

The very air in the hall smelt of this damp fog, and even the whisky whose odour permeated the entire place was giving way to it. The circular ventilator in the highest window-pane was choked by it, and revolved but slowly.

The judges leaned wearily back in their comfortable chairs; one closed his eyes, and sleepily listened to the scratching of the clerk's pen; another yawningly drummed with his pencil on the green table, whilst the president, balancing his glasses on the tip of his nose, was mopping his perspiring brow with his handkerchief.

In the interval of rest this noble gentleman perspired freely he scrutinized fixedly the door, through which but a few moments previous those people interested in the case just tried had passed.

There is a silence in the court, which is broken by his harsh and bored voice demanding "If there is any one still there?"

"Only a girl," was the reply.

"Show that girl in, then."

The door slowly opening, she entered. It seemed as if all of a sudden the fog had partially cleared; the faces of the judges appeared to have emerged from the gloom, whilst their eyes were no longer shut. Surely a ray of sunshine had brightened up the scene.

She was a pretty creature, this girl. She had an erect and well-proportioned figure, dressed simply in a flower-embroidered bodice; her eyes modestly cast down hid for the time their beautiful colour, whilst the perfect roundness of her forehead was slightly marred by the furrows which played thereon.

Her appearance revealed a charm, her very movement grace, and in the rustling of her skirt lurked witchcraft.

The indifferent voice of the Chief Justice is heard saying,

"What can I do for you?"

(Creatures of his like have no feeling.)

The poor child murmurs sadly,

"I have great trouble, very great sorrow, my kind sir."

Her voice is mellow and mournful. It touches the heart like the music which, even when it dies away, seems to be still hovering in the air, changing everybody, everything!

The sternness of the judge's face is melting.

KALEIDOSCOPE PUBLISHING KÖNYVÉT KIADJUK!

**Magyarul, angolul vagy két nyelven
Kéziratának teljes fordítását
vállaljuk**

**Regisztráljuk az ISBN és CIP
számokat Ottawában.**

Elérhetőség: 416-491-4631

E-mail: georgetelch@sympatico.ca

The picture of the king, and over there that of the Chief-Justice of the county, seem gently to encourage her.

In the writ everything would be stated. She had placed it thoughtlessly in the bosom of her dress; she must unfasten her brooch to get at it. How could she, and before all these prying eyes, too! Ah, poor child, even her clasp proved treacherous. It fell to the ground, and, catching the eye of the sun, seemed to laugh at her! How lovely she looked as, stooping modestly, she regained both that and the writ, which also had fallen to the floor.

The stern, hoary head of the presiding justice is turned away; only his big, fat hand reaches out for the parchment.

"It is a judgment," he mumbles, as his piercing eyes scan its pages. "Annie Bede is cited to appear, and to begin to-day the six months' imprisonment to which she has been sentenced."

The girl's eyes fill with tears, and as she raises her handkerchief to them the mourning hood which conceals her black hair slips and allows a heavy braid to unloosen and fall, covering her face, white as a lily before, but now burning with a crimson hue.

"A week ago we received this writ," she stammered, tearfully. "The judge himself brought and explained it. I have come to fulfil the sentence. Law is law!"

The judge glances towards his colleagues, seeks the windows, the floor, the door, and then unconsciously murmurs, "Law is law!" Again he reads the judgment, this time carefully, slowly. No; there it is: "Annie Bede is to be imprisoned during six months of the year for receiving stolen goods."

A dismal moaning is heard without; the fog deepens, and the wind, whistling through the cracks of the door, and turning furiously the leaden circle in the window-pane, shrieks, "Law is law!"

The stern head of the president is seen to nod; his big, fat hand stretches to the bell and rings it, whilst his voice says, in mournful tones, to the court attendant.

"Take Annie Bede to the warder of the prison."

He receives the writ; the girl mutely turns round staggers, and endeavours to speak; her lips only move, but no sound comes forth.

"Has the prisoner anything to say?"

"No, nothing only that I am Lizzie, Lizzie Bede. Annie was my sister; she was buried a week ago, poor soul!"

"But you are not sentenced?"

"My God, no! Why should I be? Even a little fly is safe with me."

"But, my child, why art thou here?"

"When, your worship, this affair was before the Court of Appeal my sister died. This sentence came to us with

her funeral flowers. Oh! she had waited so for the decision, and when it came she was," Lizzie began to weep here, "ah, thank Heaven, dead!" She could scarcely continue. "Whilst she lay there on the bier, stiff, motionless, dead, my mother and I swore to right the wrong she had done. It was for him, her love, Gabriel Kartony, that she committed the crime. Ah, she loved him, she loved him! We promised each other, mother and I, that her final rest should be one of peace and quietness. No callous tongues should harm her by their caustic sayings. No one should say that there yet remained something to be paid back. My mother has compensated for the loss fully, and I her punishment is my share; give it me, I command you!"

The judges looked at each other, smiling. How naive, how unsophisticated a child; and yet how noble she seemed when demanding her own imprisonment!

Why, even the face of the president seems gentle now; he wipes not his forehead but his eyes; he does not mind showing to all the world that the nobility and disinterestedness of this pure young girl has touched his stony heart!

"It is well, my girl," he says gently, soothingly; "but wait, I remember."

He puts his broad hands to his forehead, and then searches amongst some papers, and finally, asking a question of his nearest clerk, says,

"Yes, yes; there is a great mistake. A wrong document was sent to thy house. Your sister, sweet child, is innocent, Tell your mother, little one, we are sorry for her, and send our sympathies, nay, our love, in her great bereavement. Go, my child; tell your mother your sister," he repeated, "is innocent, quite innocent."

Lizzie whispered, as she quitted gladly the Court house,

"We thought so, we thought so."

COLUMBUS TRAVEL

**BÁRHOVÁ - BÁRMIKOR - BÁRMELYIK repülővel
MINDEN ár mindig a LEGOLCSÓBB!**

311 Sheppard Ave. East
Willowdale, Ont. M2N 3B3
Telefon: 416-224-5800
Fax: 416-224-5459
Toll free: 1-866-853-9304

1262 Hurontario Street,
Mississauga, Ont. L5G 3H3
Telefon: 905-271-1271
Fax: 905-271-7255
Toll free: 1-800-390-5292

NAGY GÁSPÁR
(1949 - 2007)

“Nagy Gáspár 1949-ben született Bélbaltaváron. Tanulmányait a Pannonhalmi Bencés Gimnáziumban, majd Szombathelyen névművelés és könyvtár szakon végezte. 1988-tól a Hitel szerkesztője, 2004-től a Magyar Katolikus Rádió kulturális szerkesztőségének vezetője. Fontosabb kötetei: a *Koronatűz*, a *Földi pörök*, a *Kibiztosított beszéd* és a válogatott verseit tartalmazó *Múlik a jövőnk*. Gyűjteményes kötete a *Szabadrabok*. Életművének fontos ihletője az 1956-os forradalom. Kossuth, Radnóti és József Attila díjas művész, munkásságát Balassi emlékkarddal, Magyar Művészetért Díjjal és Magyar Örökség Díjjal is elismerték.”

Bencés Diákszövetség

“Nagy Gáspár munkásságát a magyarság sorskérdései iránti érzékenység és a felelős emberi létezés igénye határozta meg. Emlékezni, látni, megnevezni és sohasem félni - költői szerepvállalásának vezérlő elveihez mindvégig hűséges maradt” - fogalmazott az MTI-hez eljuttatott nekrológban a Magyar Katolikus Rádió, amelynek kulturális szerkesztőségét 2004 óta a költő vezette.

Nagy Gáspár “szelíd vakmerő volt”, mondta Csóori Sándor a TF Esten, ahol Ágh István így búcsúzott tőle: “Élő szellemed gyógyítsa hazánkat.”

Nagy Gáspár versei 1968-ban jelentek meg először. Pályája kezdetén népművelő és könyvtáros, majd a Móra Kiadó szerkesztője volt, 1989-ben a Hitel szerkesztője lett.

Az Írószövetségben 1981-től választmányi tagként, 1989-től elnökségi tagként tevékenykedett. 1989-90-ben az MDF választmányi tagja volt. A leginkább a középkelet-európai helyzet, a magyarság sorsa foglalkoztatta.

A fiú naplójából című, 1956-ot idéző verse volt az oka a Tiszatáj 1986-os betiltásának. *Szabadrabok* című, 1999-ben megjelent gyűjteményes kötete tartalmazza mindazon verseket, amelyeket korábban a cenzorok miatt ki kellett hagynia köteteiből.

Nagy Gáspárt 1977-ben Radnóti-díjjal, 1990-ben József Attila-díjjal, 1993-ban Nagy Imre-emlékplakettel, 1994-ben Kölcsey-díjjal, 1999-ben Balassi Bálint-emlékkarddal, 2000-ben Kossuth-díjjal, 2006-ban Magyar Örökség-díjjal tüntették ki. Életművét egyebek mellett a *Koronatűz*, a *Földi pörök*, a *Múlik a jövőnk*, a *Szabadrabok* és a *Közelebb az életemhez* című kötet őrzi. (MTI)

Fotó: Az Akadémiai beszélgetések archívumából

ÉLT EGYSZER

Legyek kizárva,
legyek árva,
akkor is mondom utoljára,
elmegyek, elmegyek
egészen rövid útra,
visszatekingetek
házunkra, kapunkra.

Jön a jó szél, jó szél,
nagy vizeket borzol,
nagy vizeket borzol,
könnyeimmel
telis-teli árkot.

Nem szoktam búcsúzni,
mégis elbúcsúzom,
vállamra terítem
semmi maradásom,
semmi maradásom,
két marék földet lop,
s viszi zsebeiben...

ONCE UPON A TIME

Let me be an outcast,
Let me be an outcast,
I still say it for a last time
I'll go away, I'll go away,
on a very short trip,
I will keep looking back
at our home and gate

Good wind comes, good wind
it ripples great waters
it ripples great waters,
in a ditch filled with my
overflowing tears.

I never say good-bye
yet I say good-bye,
I drape myself into
my valueless being
my valueless being,
steals two handfuls of earth
and takes it in his pockets...

Translation: George Telch

“Tiszta volt a csönded: világító erejű... Ahogyan tudtál játszani, barátom, most már mindvégig csöndherceg ama örök némaságban, az maga volt a világot megszépítő derű. Vas és Zala dombjai is édesítették ezt a hullámozó – föl-le – játékosságot. A szülőföld, amelyet egy gracióz mozdulattal – Erdélyben és Torontóban is élnek magyarok – világméretűvé tágítottál.” *Szokolczay Lajos*

Nagy Gáspár “Komolyan vette Istentől kapott hitvallását. Megértette a kiválasztottak felelősségét. Egy erkölcsi emelkedettebb társadalomról álmódott - “hamura lángot hordó” költőnk. Profétai jellem volt...”

Veres András megyéspüspök

George Gömöri

GASPAR NAGY, DISSIDENT HUNGARIAN POET

Gáspár Nagy, poet and editor: born Bérbaltavár, Hungary 4 May 1949; married 1974 Marta Szabo (one son, two daughters); died in Budapest on January 4, 2007.

When in 1985 a little-read provincial literary magazine in Hungary published a strange poem where the last three lines ended with the letters “N I” (in Hungarian “-ni” marks the infinitive of a verb) the Communist authorities immediately retaliated, dismissing the poem’s young author from his post as Secretary to the Hungarian Writers Union. They realised that this was, indeed, a coded reference to Imre Nagy (in Hungarian “Nagy Imre”), Prime Minister of the Hungarian revolution of 1956, executed for “treason” in 1958.

This was the first time that many people took notice of Gáspár Nagy, a namesake, but no relation, of Imre Nagy. He was, however, not intimidated by the wrath of Communist officialdom and continued to publish, causing the withdrawal from circulation of the June 1986 issue of the Szeged literary magazine *Tiszatáj*, where in a poem he made a fairly open allusion to the “miserable compromises” on which János Kádár’s “goulash Communism” was based. Once again, Nagy was lucky: he escaped arrest with his popularity enhanced.

Nagy was born in 1949 into a family of peasant farmers in south-western Hungary. He studied at the Teachers Training College of Szombathely from 1968 to 1971 and for a while worked as a librarian. After a stint with the Ferenc Móra Publishers of Budapest, in 1981 he became Secretary to the Hungarian Writers Union, a post he held until 1985.

For the following three years he was Secretary to the Gábor Bethlen Foundation and from 1988 edited the cultural review *Hitel* in Budapest. *Hitel* in the first few years of its existence was regarded as the mouthpiece of the Hungarian Democratic Forum, the party which won the majority of seats in the 1990 elections; on the editorial board the Catholic Gáspár Nagy acted as a moderating influence against the mostly Protestant populist radicals.

His poetry is the meeting-point of diverse influences: biblical tradition mingles in it with historical commentary and ironic observations on the state of the world and Hungary. While there are traces of Surrealism in his verse, more traditional Hungarian poets such as Attila József and László Nagy - as well as certain East European authors (Zbigniew Herbert, Danilo Kis) - also

left an impact on his largely accessible, erudite poetry. Among his dozen collections of verse the most interesting was probably *Múlik a jövőnk* (“Our Future is Passing”, 1989) and *Szabadrabok* (“Free Captives”, 1999). In 2006 he wrote a cycle of poems celebrating the memory of the 1956 revolution and its victims.

Gáspár Nagy won most recognition after the change of regime in Hungary. He was awarded, among others, the Attila József Prize in 1990, the Greve Prize (1992), the award of the Getz Corporation (1995) and the Kossuth Prize (2000). Last year he won the Hungarian Heritage Prize. His poems in English translations, mostly by Len Roberts, are in the second volume of the anthology *In Quest of the “Miracle Stag”* (2003), a representative collection of 20th-century Hungarian poetry.

The Independent, January 16, 2007

LÁZÁR ERVIN (1936 -2006)

Fotó: Czibbal Gyula, MTI

Lázár Ervin 1936-ban született Budapesten, de szülőföldjének a Tolna megyei Alsórácegrespusztát tekintette, ahol családjuk 1938 és 1951 között lakott. Édesapja ott volt intéző, majd a II. világháború után különböző állami gazdaságokban dolgozott, s főagronómusként ment nyugdíjba. A pusztai kisközösség szeretete, összetartó ereje, meséi későbbi írásainak inspiráló élményei lettek. 1946-1948-ban a fehérvári ciszterci gimnáziumban tanult, majd a felsőrácegresi iskolában és Sárszentlőrincen folytatta tanulmányait. 1950-ben a szekszárdi Garay János Gimnáziumban tanult tovább. 1954-től az Eötvös Loránd Tudományegyetem Bölcsészkarán volt újságíró szakos hallgató, közben megkezdte újságírói pályafutását, s 1961-ben az ELTE magyar szakán végzett.

Első novelláit 1958-ban a *Jelenkor* közölte. 1958-tól Pécsen a *Dunántúli Napló*, az *Esti Pécsi Napló*, a *Jelenkor* munkatársa. 1965 és 1971 között az *Élet és*

Irodalom szerkesztője volt, 1971 óta szabadfoglalkozású író. 1989-től az Új Idők szerkesztőbizottságának tagja volt. 1989-1990-ben a Magyar Fórum főmunkatársa, majd dolgozott a Magyar Naplónál, a Pesti Hírlapnál és a Magyar Nemzetnél is, 1992-96 között a Hitel szerkesztője volt. Jellegzetes műfaja a mesenovella. Nyelvi játékkal, humorral és szeretettel teli meséi a gyerekek és a felnőttek körében egyaránt népszerűek. Filmszerű stílusa miatt írásaiból számos rádiós, színpadi és filmes feldolgozás készült. 1973-ban jelent meg máig legnépszerűbb könyve, *A hétfejű tündér*, melyből színpadi adaptáció készült, 1981-ben megjelent *Szegény Dzsoni és Árnika* című meséjét filmre vitték. Egyetlen regénye, a groteszk hangvételű, *A fehér tigris* 1971-ben jelent meg. Pályája során számos díjban, kitüntetésben részesült, a József Attila-díjat 1974-ben, a Kossuth-díjat 1996-ban kapta. 2005-ben Prima Primissima díjjal tüntették ki. (MTI)

Lázár Ervin Budapesten hunyt el 70 éves korában.

Lázár Ervin

A NYÚL MINT TOLMÁCS

A tisztás szélén egy kerek képű Úritök vigyorgott. Nagyon tehetséges volt ebben a műfajban. Istenien tudott vigyorogni. Persze ez nem túlságosan lényeges. Mivelhogy a tisztáson éppen a Kecske reggelizett. Ő sem túl lényeges, de róla akarok mesélni.

A mese kezdetén, tehát most, egyidőben a nem túl lényeges Úritök mesteri vigyorgásával, a Kecske azt mondta:

- Mek-mek.

Nos, ha tudnék kecskéül, ezen nyomban mondanám is, mit jelentett ez a mek-mek. A bökkenő az, hogy nem tudok kecskéül. Így hát jelenthette azt is, hogy: "Hej, de jó ez a friss réti csenkesz!", de azt is, hogy: "Mindig csak ez a vacak réti csenkesz! Unom." Ez azonban most már sohasem derül ki, már csak azért se, mert az erdőből kilépett a Ló, megállt a tisztás szélén, és jó hangosan azt mondta:

- Nyihaha.

A Kecske fölkapta a fejét, egy darabig bámult a Lóra, mint borjú az új kapura. Aztán olyan nemtudomformán széttárta a két első lábát, jelezvén, hogy ebből a nyihahából egy kukkot sem ért.

- Mek-mek - majd kis gondolkozás után még hozzátette -, mek.

A Ló megrántotta a vállát, egyúttal a fejét is rázta, s azt mondta:

- Nyihaha.

Ami jelenthette azt is, hogy "nem értem", de esetleg azt is, hogy "jó napot". Nem tudom. Sajnos, nem tudok

lólul. Nagyobb baj, hogy a Kecske sem tudott. Közelebb léptek egymáshoz.

- Nyihaha, nyihaha - magyarázta a Ló.

- Mek-mek - próbálkozott a Kecske. Jó lassan, tagoltan mondta, hátha így megérti a Ló.

De nem értette.

A Kecske búsan vakarta a feje búbját, a Ló meg minden erejét összeszedve gondolkozott. Ettől még a szokásosnál is jobban kétfelé állt a füle. Aztán felderült a képe. Rájött, hogy tud egy kicsit számáru.

- I-ó, i-ó - mondta. A kiejtése nem volt ugyan tökéletes, de aki tud számáru, azért megértheti.

A Kecske azonban számáru sem tudott. De ha már a Ló idegen nyelven beszélt, ő sem akart szégyenben maradni, megszólalt birkául, azaz ahogy az előkelőbbek mondják: juhul.

- Beee - mondta.

A Ló rázta a fejét. Nem tudott birkául.

Már-már úgy tűnt, sohasem vergődnek zöldágra.

Ekkor az Úritök észrevette a Nyulat, és kiáltozni kezdett neki. Úritökül. Erre az időre még a vigyorgást is abbahagyta.

A Nyúl, tekintve, hogy a legműveltebb állatok közé tartozott az erdőben (lám, úritökül is tudott), azon nyomban megértette, miről van szó, és méltóságteljes léptekkel közelebb jött. Legszívesebben futott volna, de hát ilyen nagy tudású állathoz, ugye, nem illik az ugrifüles futkározás.

- Na, csak mondjátok - mondta -, szerencsére én minden nyelven beszélek.

Ebbe a mondatba kicsit belepirult, mert az az igazság, hogy őzül éppen hogy csak makogott valamit, és sárgarigóul meg pacsirtául nem tudott egy kukkot sem.

De azért rendes kis állat volt, legalább elpirult, ha hazudott.

A Ló meg a Kecske nagyon megörült neki.

- Nyihaha - mondta a Ló.

- Mik-mek? Mik-mek? - kérdezte izgatottan a Nyulat a Kecske.

- Azt mondja, hogy mek-mek - tolmácsolta a Nyúl.

A Kecske arca földerült, és boldogan mondta:

- Mek-mek, mek-mek.

- Nyiha? Nyiha? - kérdezte most a Ló.

A Nyúl fordított.

- Azt mondja a Kecske, hogy nyihaha - világosította fel a Lovat.

A Ló meg a Kecske összenevettek, és barátságosan lapogatták egymás lapockáját. Ezt a Kecske unta meg előbb. Karon fogta a Lovat, odaballagtak az Úritökhöz, és megették.

"Vajon jól fordítottam?" - tünődött a Nyúl, és a homlokát ráncolta.

BEKE GYÖRGY

(1927 - 2007)

A 75. születésnap a budai Litea irodalmi kávézóban.

Fotó: Telch György

Beke György író, újságíró, műfordító az erdélyi Uzonban született 1927-ben, 1989 óta élt Budapesten. Tanulmányait Kolozsvárott végezte a Bolyai Tudományos Egyetemen. Munkatársa volt 1947-1948 között a sepsiszentgyörgyi Népi Egységnek, 1974-ig a Romániai Magyar Szónak is. 1974 és 1987 között Kolozsvárott A Hét főmunkatársa volt, 1994-től a Magyar Élet főszerkesztőjeként dolgozott, 1995 és 2000 között a Nyelvünk és Kultúránk felelős szerkesztője volt.

Beke György 1992-től a Magyar Írószövetség választmányának tagja volt. Kétszer kapta meg a Romániai Írószövetség díját 1970-ben és 1978-ban. 1996-ban Jósika Miklós-díjjal, 1997-ben Nagy Lajos-díjjal és Petőfi Sándor Sajtószabadság-díjjal tüntették ki. 1999-ben vehette át a József Attila-díjat, 2001-ben Táncsics Mihály-díjban és Tekintet-díjban részesült.

Beke Györgynek számos regénye, interjúja, riportja jelent meg. Első elbeszélése 1949-ben jelent meg az *Akasztott ember kötele* címmel, utolsó regénye 2002-ben jelent meg, címe *Csángó történet*.

Beke György *Barangolások Erdélyben* című nyolckötetes sorozata egyedülálló vállalkozás a mai magyar irodalomban. A szerző a szociográfia és a valóságfeltáró irodalom legnemesebb hagyományait követve, szinte monografikus alapossággal tárja fel Erdély magyar lakta vidékeinek életét, és eközben élővé teszi a múltat is. Azt a viharos történelmet, amelyet a magyarság a rátörő újabb és újabb hódítókkal - tatárokkal, kunokkal, törökökkel, osztrák és olasz zsoldosokkal - szemben végigharcolt megmaradásáért, és mindezek közepette nagyjai még kultúrát is teremtettek. Olyan kultúrát, amelynek kisugárzása az Erdély földjén élő valamennyi nép felemelkedését segítette.

BEKE GYÖRGY: GYERGYÓI „HIDEG NAPOK” ...

(IN MEMORIAM...)

A múlt árnyai - Nem könnyű itt kilépni a történelemből. Láthatatlan kötésekkel fogvatartanak szelíd halottak, iszonyatos idők ártatlan áldozatait, vagy tragikus fordulatok, amelyek megbontják a medencét körülölelő havasok harmóniáját.

Leróttuk-e minden adósságunkat a múlt árnyai iránt?

A temetetlen holtak visszajárnak. Így a mondás. És a méltó temetésből nem hiányozhatik a koporsó, a papi búcsúztató, a vigasztaló ének és megnyugtató imádság. Ha netán családtagok tagadják meg a hagyományos végtisztességet, akkor a hazajáró lelkek ezeket a hozzátartozókat rémítgetik éjszakánként. Ha akár saját szándékából, akár bilincses kényszer alatt az egész falu fordul el a halottaitól, akkor az utódokat nemzedékeken át nyomasztja a közös adósság terhe.

Gyergyószárhegyen nyolc ártatlan székely férfi mártírhalála 76 esztendőn át nyílt sebként, vérző fájdalomként égette a falu emlékezetét. Egyazon napon, 1916. szeptember 22-én lőtték agyon őket, egy sziklafal tövében, tárgyalás nélkül, ítélet nélkül, indok nélkül, az oktalan bosszú parancsára. Egy hónappal előbb, augusztusban törtek rá Erdélyre, Magyarországra az addig semleges Románia csapatai. Özönlöttek a Keleti- és Déli-Kárpátok hágóin át, patakok mentében, havasi ösvényeken.

Századokon át a székelyek testükkel fogták fel az ellenséges támadásokat. Most menekülni kényszerült a székelység szekereken, vonaton, gyalogszerrel, ki miként tudott. Nem volt fegyver a házakban, mint a székely határőrség idején. Hivatásos katona alig-alig a határőrsőkön. Pesti minisztériumokban s még inkább Bécsben jobban hittek a román trónon ülő német király ígéretéseinek, mint a józan óvatosságnak. A hódítók pedig, akiknek alig kellett meghúzniuk a ravaszt a határpontokon, a falujukban otthon maradt, értékeiket védelmező székely férfiak ellen használták sűrűn a fegyverüket. A Maros völgye Gyergyóban és alább, Szováta környékén, a Sóvidéken temetetlen halottakkal

vádolta a történelmet.

Szárhegyen, mondom, nyolc áldozatot követelt a román hódítás. Mindegyikük elmúlt 42 éves, akikre már a hadsereg sem tartott igényt, s akik tulajdonképpen nemzetközi egyezmények védelme alatt álltak. Ha a támadók egyáltalán törődtek volna a joggal, a keresztényi irgalommal, a nemzetközi szerződésekkel! Hiszen akkor neki se indulhattak volna a kárpáti hágóknak...

Ki temethette volna el a hagyományok szerint, méltó módon, minden embert megillető gyásszal az ártatlan áldozatokat? Szárhegy népe Hajdú megye felé tartott, a pesti hatóságok ott jelölték ki számukra menedékhelyet.

Nemzedékeken át nem oldódott fel teljesen a szorongás az utódokban, a temetetlen áldozatok iránti adósság érzete. Társult ehhez a kisebbségi félszegség, a „másodrendű állampolgárok” bizonytalansága, a hontalanság lelki nyomora. Míg nem 1989 után Szárhegy úgy érezte, hogy eljött a kegyelettevés ideje. A sziklafal oldalába vésték a nyolc áldozat közös sírfeliratát. Felül egy méltóságteljes kereszt, alatta a nevek: „Puskás Balázs bíró, 59 éves, Deák József tanácsos, 57 éves, Farkas Tamás tanácsos, 46 éves, Szabó Gergely tanácsos, 46 éves, Fazekas Mihály tanácsos, 60 éves, Csergő Alajos tanácsos, 56 éves, Szabó János tanácsos, 55 éves, Simon Sándor tanácsos, 65 éves. – Állította a gyergyószárhegyi RMDSZ, 1992.” Egy teljes községi elöljáróság.

A MANIU-GÁRDARÓL

“... az Észak-Erdély „felszabadítóinak”, Maniu pártvezér „önkénteseinek” nevezők félkatonai alakulata szedett-vedett hordákkal gyarapodott, börtönből szökött fegyencekkel, havasi útonállókkal, bérgyilkosokkal. Mikor a Székelyföldre léptek, Kökösnél, Uzonnál még csak értelmetlenül randalíroztak, a magyar feliratokat verték le az üzletek bejárata fölül, felpofozták a túlságosan

kíváncsiakat, akik túl közel merészkedtek hozzájuk. De Csíkban már mindegyre lekapták a puskájukat, elraboltak mindent, ami a kezükbe akadt. Csíkszentdomokoson tizenegy ártatlan falusit végeztek ki a Gábor-kertben, köztük nyolcvan esztendőn felüli idős asszonyt, akinek összekötözött kezét még a kivégzése előtt sem oldották meg, hogy imával búcsúzhasson a földi élettől. Akkor már „belejöttek” az öldöklésbe, napokkal előbb a háromszéki Szárazajtán tizenhárom helybelit végeztek ki; két férfit bárdal lefejeztek.

Ez a vérszomjas banda – akárcsak 1916-ban – Gyergyószárhegyen is gyilkolt, fosztogatott. Volt, aki jámbor naivul szembe jött velük az úton, az arcvonásai nem rokonszenvesek a gárdistának, le a fegyvert, golyót a szívébe. Volt, amikor egyetlen szemtanúja sem volt a gyilkosságnak. Alszezen, a Csengettyű utcában két holttestre bukkantak a sánc martján: Kiszef Pált és társát úgy lőtték agyon, hogy nem tudta senki, mivel hívhatták ki maguk ellen a gárdisták haragját. Titokban vitték ki őket a temetőbe, és tették sírba, nem tudni, kik. Szárhegy férfinépe katonáskodott vagy családjával együtt menekülőben volt, mint 1916-ban, az anyaország felé. Szekerekkel indultak el, vitték az értékeiket, állataikat, az asszonyok staféruniját; rendszerint gyalogszerrel vagy a vonatok tetejére felkapaszkodva jöttek haza, már aki egyáltalán hazajött.

Bartis Ferenc költő, Szárhegy szülötte hatvan év múltán is név szerint számon tartja 1944 őszének áldozatait falujából. Karda Imre, Gidró Péter, Bodó Ferenc, aztán Bartis János, Csergő Károly, Szabó Tamás meg a már említett Kiszef Pál, akit „oroszként” ismert mindenki, neve alapján csakugyan az lehetett, tehát a második világháború győztesei közé tartozott, de a Maniu-gárda nem kérte a halálra szántaktól a személyazonossági igazolványukat.

Maniu-gárdisták! A székelyek képzeletében már-már a pokolbeli ördögökkel azonosak. Mondtam azelőtt, hogy

FRAMEWORK
new media website design

416.425.6384
www.iframework.net

DR. STEVEN SAMAROO
DENTAL SURGEON

LESLIE PROFESSIONAL BUILDING
4800 LESLIE STREET, SUITE 405
WILLOWDALE, ONTARIO M2J 2K9
TEL: (416) 493-9110

szülőfalumban, Uzonban alkalmam volt látni őket. Szedett-vedett banda benyomását keltették. Félig katonai egyenruhát viseltek, egyik zubbonyt, a másik katonanadrágot, a legtöbb csákót. Bal karjukról egyiknek se hiányzott a piros-sárga-kék karszalag; a román nemzeti színeken virító felírás: Garda nationala - Iuliu Maniu (Iuliu Maniu Nemzeti Gárda). A Székelyföld déli végein csak a magyar feliratokat verték le, élelmiszereket raboltak, Sepsiszentgyörgyön befészkeltek magukat a Székely Mikó Kollégium kétemeletes épületébe, és tönkretették a berendezést, a könyvtárat, a tanári szobát meg az orvosi rendelőket. (1944 nyarán katonakórház volt az iskolában.) Gyilkolásukról, hóhérszerepükéről szárazajtai diáktársaim meséltek: valóban az ördögök maguk voltak. És 1945 áprilisában látták viszont őket – rabokként a brassói hadbíróóság tárgyalótermében. A román kommunista párt hatalomra kerülése után, 1945. március 6-át követően, úgy mesélték, hogy moszkvai nyomásra, a Groza-kormány bíróság elé állította a román háborús bűnösöket, köztük a Maniu-gárda tagjait. Már akiket sikerült letartóztatni. A gárda parancsnoka, a rablások és gyilkosságok értelmi szerzője, aki az áldozatokat kiválogatta, a nyakazásra és agyonlövésre parancsot adott, Gabriel Olteanu nem ült a vádlottak padján. A hivatalos magyarázat szerint, „nem sikerült kézrekeríteni, továbbra is szökésben van”.

A félbemaradt kolozsvári ügyvéd – a háború előtt fasiszta szervezetek vezetője – életcélként gyűlölte a

magyarokat, noha az édesanyja állítólag magyar volt. Egyébként a gyilkosságok szellemi irányítói, a Maniu-párt ideológusai szintén elkerülték a hadbíróóságot. Meglehetősen a háttérben maradtak. Az erdélyi magyarok csak évtizedek múltán szerezhettek tudomást arról, hogy a pártsajtó irányítója az a Nagyszebenbe menekült kolozsvári történész volt, Stefan Pascu, aki később majd a kommunista párt vezetőségébe került, akadémikus lett, magyar kollégáinak gáncsolója (névéhez fűződik az a Ceausescu által azonnyomban felkarolt javaslat, hogy Kolozsvár viselje eztán a Cluj-Napoca elnevezést). A banda tagjai ijedt, szánalmas, életükért reszkető alakoknak mutatkoztak a brassói hadbíróóság előtt. Zavartak mind, nem értették, hogy miként állíthatták őket román bíróság elé olyan hőstettükért, mint a magyar lakosság irtása?

Újságíró gyakornokként részt vettem a tárgyalásokon. Tizenhét esztendő voltam, diák, aki a húsvéti és nyári vakációban a brassói Népi Egység szerkesztőségében dolgoztam, olyan óriási fizetésért, hogy az egytálételes ebéd ára se telt ki belőle. Szemlér Ferenc főszerkesztőnk, egyik-másik idősebb pályatárs kísérőjeként, elküldött a legfontosabb riportutakra. A Maniu-gárda pere nyilván fontos eseménynek számított, és így Kőműves Géza meg Tiboldi Béla társaságában – ők írták a tudósításokat – ott ülhettem a sajtó számára fenntartott padon.

Pannonia Books

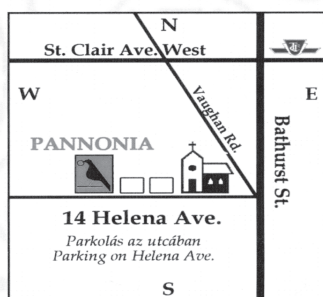
www.annonia.ca

Tel: (416) 966-5156

Fax: (416) 966-5445

E-mail: info@annonia.ca

Kate Karacsony
owner

14 Helena Avenue
Toronto, ON M6G 2H2

the coffee mill

Magyar és Európai ételek

A legfinomabb bécsi szelet és gulyásleves

Borjú paprikás galuskával

Nagy saláta és szendvics választék

Likőr engedéllyel rendelkezünk

43 éve állunk vendégeink rendelkezésére!!!

Minden nap nyitva délelőtt 10-től este 11-ig
pénteken és szombaton este 12-ig

99 Yorkville Ave., Toronto, Ontario

416-920-2108

Élőzene péntek, szombat és vasárnap este

Paul Gottlieb

THE PHASE-OUT MAN¹

As a child in Hungary, I was attracted by a lottery advertisement, stating “every second ticket wins.” I walked into the store and asked for second ticket. So much for win-win and generating extra wealth without anyone losing anything.

I had tried to explain win-win to the laboratory staff of Lanotex, the largest state-owned lanolin and cream factory Ildiko has just bought. The factory produced cheap and quite adequate baby cream, soothing a million bottoms a year, producing hundreds of thousands of pounds of the stuff. More than that, they sold every single jar and tube they manufactured. Trouble was, every time they sold one, the state, which owned the factory, lost about twenty cents.

This happy state of affairs would have gone on forever, except for the Berlin wall coming tumbling down. Within a couple of years, Lanotex was competing in the free market. And holding its market share, thank you very much. Except for one small problem. They kept losing

money at the same rate as before. So the near bankrupt state decided to stop subsidizing inefficiency or whatever it was that kept them losing money, and put Lanotex on the the block.

My friend and patroness, Ildiko MacRoberts, a formidable combination of Hungarian dash and Scottish shrewdness inherited from her late husband, was the smartest investment manager this side of Warren Buffet, came in with the winning offer. She took Lanotex off the hands of the government. In short order, the decision was made to raise the price of the product to profitable levels. Which meant tripling the price of this trouble-soothing commodity. The factory people allowed themselves a sigh of relief, the mothers of Hungary protested as the cheap goo disappeared from the stores. At the same time, well-known western brands appeared on the shelves. They cost slightly more than the Lanotex ointments, but were handsomely packaged, nicely perfumed and charmingly advertised.

Soon, Lanotex was losing even more money. Which is when Ildiko made the deal she planned to make in the first place. She persuaded the makers of the well-known western brand to buy Lanotex at a good price, and produce their own brand in Hungary. This is when I had to go into the country and explain that the laboratory, research and quality control departments had to be cut down, the labour force halved, because new, automated American machinery was coming in. And that wasn't all the good news. Those employees who would be retained stood to receive a substantial raise. Those found redundant would be compensated from a special fund we had negotiated with the buyer, which would pay a generous severance of two weeks of salary for every year worked at Lanotex. It was a win-win situation, no losers. The state had its burden lifted, the factory was saved, the product will be a success, employees get a raise. Those found redundant would get a new lease on life, enough money to help them find a better situation, or set up their own businesses. The new owner would help with counselling, offer free courses in entrepreneurship, marketing and sales, resume writing, personal hygiene and grooming, the lot. Everybody wins. The chief engineer, a woman, came into my temporary office afterwards. She had to be let go, her salary was among the highest, and the western owner wanted to have an American in charge.

“It's not about me,” she said before sitting down in the chair across my desk. She wore a white lab-coat and her head was covered in a white turban, like all the female employees at Lanotex. I waited.

“Do you actually believe what you've been telling us?” We were speaking in Hungarian. Her expression

„A PÉNZ NEM MINDEN, DE JÓ HA VAN”

Tapasztalatom szerint, a gazdaságilag független emberek kevesebbet aggódnak a piac és az élet ingadozásai miatt. Átfogó pénzügyi tanácsadással segíték Önnek lelki nyugalma és vagyoni biztonsága megvalósításában.

Gábor László Vaski, CFP, B.Mus.
Senior Financial Consultant
390 Brant Street Suite 600,
Burlington, ON L7R 4J4

SOLUTIONS BUILT AROUND YOUSM
Investors Group Financial Services Inc.

Tel: 905-333-3335, or 1-888-467-8844 (toll free)
Fax: 905-333-3559
e-mail: gabor.vaski@investorsgroup.com
www.investorsgroup.com

- ▶ BEFEKTETÉSI TANÁCSADÁS
- ▶ NYUGDIJBEFEKTETÉS
- ▶ ADÓTANÁCSADÁS
- ▶ JELZÁLOGKÖLCÖN
- ▶ BIZTOSÍTÁS*
- ▶ KÉSZPÉNZ KEZELÉS
- ▶ HAGYATÉK,
- ▶ VÉGRENDELET TANÁCSOK
- ▶ BRÓKER SZOLGÁLTATÁSOK

TM Trademarks owned by Investors Group Inc. and licensed to affiliated corporations
* Insurance products and services distributed through I.G. Insurance Services Inc.
Insurance License sponsored by The Great-West Assurance Company
** Brokerage services offered through Investors Group Securities Inc.

radiated a sad kind of contempt. Her eyes were a beautiful golden hazel and they bore into me unblinkingly. She seemed to be in her mid-forties, but as it turned out, I guessed wrong. She put me on the spot. The woman, her name was Agnes, Dr. Agnes Detre, knew I was raised in Hungary. And that, she must have felt, precluded hypocrisy. Hungarians willingly betray each other to foreign powers, and have done so throughout their history, but hypocrisy is considered by them an English sin. They prefer to be brutally, honestly dishonest, when necessary or when an opportunity compels them.

If a Hungarian does you harm, he will immediately blame you for creating the situation in which he or she was forced to do you dirt.

“Did you actually believe what the Communists had been telling you for almost forty years?”

Answering a question with a question is a good, sound rhetorical device in Eastern Europe. They blame it on Jewish influences.

“Are you no better than the Communists?” Another question upon a question.

“I plead the fifth,” I said, deciding that there’d be no further questions.

“What does that mean?” This time, her question was warranted.

“I decline to answer on the grounds that I may incriminate myself.”

“Oh yes,” she softened slightly. “I saw the movie.” Then her hard stare returned.

“What you’re telling me is that you’ve been lying.”

“Not at all. Truth is relative.”

“Not where I come from,” was Agnes’ fiery reply.

“Dr. Detre, remember, I spring from this soil myself. Truth has always been highly relative here. I’ve learnt my resume writing skills in this country when every year I had to twist or change one fact or another. And I was still in my teens when I left. I love this country, but it isn’t a fountain of truth.”

I suddenly realized I was far more deliberate, even brutal, than I usually am with women. She was damn attractive, in a way only Hungarian women can be. Tough and vulnerable at the same time.

She radiated contempt, but the pursing of her lips showed as much come-on as righteous indignation.

“Why don’t you give me a straightforward answer?”

“Because I am on duty. My professional code of ethics does not permit me to drink alcoholic beverages and give straightforward answers.”

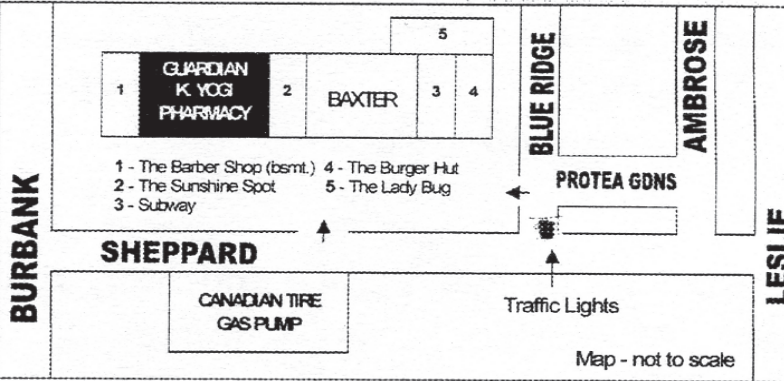
Guardian K. Yogi Pharmacy

794 Sheppard Ave. E.
North York, ON M2K 1C3 CANADA
Phone: (416) 222-7701 Fax: (416) 222-1844

What we can do for you:

- Personalized Service
- Written Counseling Information
To reinforce one-on-one counseling
- **FREE** Refill Reminder Service
- Every Day is **SENIORS DAY (10% OFF)**
(Some restrictions apply)
- **FREE** Parking
- **COMPUTERIZED** Patient Medication profiles
- **FREE** Medication Delivery
(some restrictions apply)
- **ALL DRUG PLANS ACCEPTED**
- **COMPLIANCE / BLISTER** Packing

Where we are:

Map - not to scale

Pharmacy Hours of operation:

Mon - Fri: 9:30 am - 7:30 pm
Saturday: 11:00 am - 5:00 pm
Sunday: Closed

416-222-7701

For the first time she smiled. She worked at suppressing it, but then she must have told herself, what the hell, the man's answer wasn't half bad. She tilted her head sideways. An auburn lock escaped from under the white turban. It seemed dyed. But the colour suited her.

"If you want a straightforward answer, we must leave the premises. I'll pick you up at the staff entrance in ten minutes. I'm driving a blue Renault."

"I am driving a red Opel."

"Point." I conceded. "So why don't we meet for a drink at the Anna Bar?"

"Too many tourists and mafia," she said.

"Game," I sighed.

"How about the other side of the river which is where I live. The Budagyöngye. Do you know where it is?"

"Set," I said.

She gave a girlish giggle.

"Match?"

"Match."

We parked our cars side by side, arriving at the same time.

We sat down at a sidewalk table. At a snail's pace, a bored-looking girl sauntered towards us, and asked for our orders in the flattest monotone I've ever heard. The espresso-bar was quite empty.

Most people were still at work, but we were free as birds. I was a consultant and she had just been fired.

Agnes ordered an espresso and a cognac. I asked for the same.

"Do you still want my answer?" I began.

"Yes," she made a tiny, funny grimace. "Er ... what was the question?"

"Why do you keep answering questions with questions?"

"Why indeed?"

We both burst out laughing. It was an easy laugh. The lukewarm spring afternoon sunshine glowed through the smog and haze, and gave her auburn hair, now freely cascading, a halo of sparks.

"If I remember correctly ..."

"Do you think you can remember correctly?" Again the tilt of the head, now with the addition of her fingers raking her hair, her right arm, behind the nape of her neck, exposing shaved armpits and the smooth fall of her short-sleeved blouse.

This was being too obvious. I'd been away from Sandra for three months, so I was becoming more than susceptible to anything feminine, but this was an

unexpected onslaught. Had she not cancelled her visit, Sandra would have been here with me just now, possibly saving me from what seemed more and more inevitable.

And, quite frankly, irresistible.

Her most recent letter, announcing the cancellation, more or less bluntly suggested that we separate. So, I could, I suppose, turn fully Hungarian and blame the victim, if that's what Sandra had become.

I was getting angry. Sandra was still under my skin.

Yes, I can remember. Still. My mind's not completely out of control. Not yet."

"That's very impressive," she said and lowered her arm. No sense in wasting more energy at this stage of the game. She regarded me with a mixture of frost and bemusement.

"But I'm fast losing it," I added, taking my attitude down a peg. "Here it comes. Do I believe any of what I've been saying to you. Right?"

"Right," she smirked.

The coffee and cognac arrived.

We stirred our coffees, I took a sip of cognac. She downed half of hers.

"It's a matter of interpretation," I conceded.

"Is this how you operate in America?" she asked, "trying to convince people that losing their jobs is for their own good?"

"Sometimes. Other times we say that 'this is hurting me more than it hurts you.'"

"Hypocrites."

"Why, of course. But it sounds true at the time."

"Well, mister, here in this little country we're past masters at it. We've been fed outrageous lies for decades, pretended to believe them, and went about our business."

"Which was?"

"Survival."

"How are you going to survive," I asked, and I think my voice betrayed a measure of guilt.

"It's not your problem, is it?"

"What if it is becoming my problem?"

"Then get lost. I don't need charity. Especially not from the enemy."

"Am I the enemy?"

She regarded me up and down. She nodded slowly.

"I'm beginning to think so."

"And how do you treat the enemy in this country?"

"As if you didn't know your East European history. We sleep with them."

"Must be the reason why Hungary attracts enemies. Too damn sexy."

“Why, thank you.”

This was to be difficult, but I am unable to change.

“I am married. Sort of.”

“I am sort of married too.”

“My wife is in Canada. We are thinking of separating.”

“My ex-husband is at home with our daughter.”

“Baby-sitting?”

“No. He’s never left. The apartment shortage. You seem to live separately from your wife, but somehow you’re still together. I am together with my husband, but we’re completely separated. Interesting.”

“We’re Canadians. We have a desire to separate but fear the consequences. It’s at the heart of our politics, too.”

“Please don’t bore me with politics.”

“I have a decent enough apartment across the bridge.”

“I am sure we’ll end up there eventually. Order me another cognac.”

I must have looked at her somewhat quizzically. She shook her auburn mane in a huff.

“I am not a drinker. It just relaxes me and helps me fake orgasms.”

We drove separately to my apartment on the Pest side of Budapest.

In springtime at dusk something takes place on that side of the city that comes on imperceptibly, something I have never seen anywhere else. The long streets and boulevards are lined with plane trees, horse chestnuts and linden, and suddenly you realize that thousands of sparrows have descended on the trees, covering every branch, like dark fruit, and begin a continuous, shrill, high-pitched chirping that lasts until the sun sinks below the rooftops. It’s not a particularly pleasant sound, it’s more like an alarm warning the city of the darkness to come.

My Budapest apartment was in an old building, high-ceilinged, with french doors overlooking the street, two rooms, a kitchen and all modern conveniences, including a Hungarian-made portable washing machine in the bathroom, which took off in the spin-cycle and performed a throbbing can-can dancing as far from its original position as its electric leash allowed. It was the subject of cabaret jokes, and even figured in an avant-garde erotic film.

Like most appliances in Hungary produced under communism, it was ungainly, noisy, overbuilt and quite reliable, once you figured out how it works.

We entered the room off the vestibule and I took the light raincoat off Agnes’s shoulders. Her breasts eagerly

crushed against me as I turned her around. Our long kiss, thanks to the cognac, tasted warm and plummy.

Hand in hand, we moved slowly towards the bedroom, our bodies becoming more and more familiar to the touch on the way.

The wooden slats of the blinds were stuck in their tracks. We could be seen from across the street. But I had an idea I’ve learned in outdoor theatres. I turned on the bright floor-lamp and aimed it at the window. It gave us enough reflected light so we could see each other, and it blinded anyone who would want to watch.

She took off her blouse and I began to fumble with her bra.

“Don’t.” She said. “Not yet.”

I cupped her breast in my hand and began to explore her with kisses.

“How old do you think I am?” she whispered.

I’d figured her to be in her mid-forties. But to be on the safe side, I thought I should say thirty five. Then, in a moment of inspiration I said, “You could be my daughter. About twenty-nine?”

“You sweet, lying man. I am thirty six.”

A strange thing about women in Eastern Europe. They are haggard and look more mature than their years. But they seem to become better lovers and more interesting to be with as they get older. Maybe only at my age. But I somehow don’t think so. The writer who made the title, *In Praise of Older Women* a catch-phrase around the world, is a Hungarian.

Afterwards, lying in bed, she lit a cigarette. She offered it to me, but as a reformed ex-smoker, I wouldn’t try. But I enjoyed her second-hand smoke.

I put my lips to her ears and stage-whispered. “If this is how you fake an orgasm, I’d like to be there for the real thing.”

She smiled sweetly, but with enough ambiguity so as not to spoil me, and rewarded me with a long, smoky kiss.

“Enemies,” she said.

¹Published in *Blessed Harbours*. An Anthology of Hungarian-Canadian Authors. Edited by John Miska. Guernica Editions, 2002

Gottlieb, Paul is a Hungarian born Canadian writer and university professor. His first novel *Agency* became a national best-seller and was made into a movie. He wrote a screenplay of *In Praise of Older Women*, based on Stephen Vizinczey’s world-wide best seller. Paul translated the script *Sunshine*, by István Szabó.

Böszörményi Zoltán

VANDA ÖRÖK¹

38. fejezet

Henrik láthatóan nem örvend, hogy velem kell jönnie. Valami érthetlent morog maga elé. Keresi a szemüvegét. Rám néz. Majd a kulcsait babrálgatja, nem tudom megérteni, miért, szándékosan húzza az időt.

Mint kisebb katonai alakulat, úgy gördülünk be az Autólízis hátsó bejárata elé. Fürgén szállok ki a kocsiból, míg Henrik a jobb lábával bajlódik. Amióta üzleti gyulladásra panaszkodik, nehezen száll be és ki a járműből.

Gyors léptekkel közeledem a bejárati ajtóhoz. Nyomom a kilincset. Az ajtó zárva van. Türelmet kérek a többiektől. Megkerülöm az épületet. A főbejárati ajtó is zárva. Bekukucskálok a kirakatablakon. A tegnapi látott motorbicikliket keresem a kiállítóteremben. Egyiket sem látom. A terem üres. Egy pillanatra meghül a vér bennem. Erre nem számítottam. Szóval ezt a meglepetést szerezte nekem az én drága barátom, Alfréd.

Henrik, úgy látszik, boldog. Bár arcára szomorúságot erőltet, érzem rajta, hogy ott, énje legmélyén, nagyon elégedett. Waltert, szerencsére, nem találom az irodájában, így legalább valami haladékat nyerek, hogy szembenézzek vele.

Félóránként eredménytelenül tárcsázom az Autólízis telefonszámát. Hívásaimra senki sem válaszol.

39. fejezet

Vandának megígértem, hogy karácsony előtt elviszem vacsorázni egy nemrég nyílt olasz étterembe.

Nem voltam a legjobb hangulatban, de nagyon vártam a vacsora napját. Szerettem volna vele lenni. Elmondani neki minden bajomat. Kikérni a véleményét.

Az étteremhez közel eső autóbussz megállóban kellett őt felvennem. Már jóval a megbeszélte időpont előtt a találkahelyen voltam. A kocsit egy mellékutcába parkoltam le. Apró léptekkel sétáltam le és fel a megálló járdaszíkján.

Megjött a busz, Vanda is ott volt a leszálló utasok között. Amint meglátott, kivirult arcán a mosoly. Ettől minden bajom és rosszkedvem szinte azonnal elszállt. Erősen magához szorított, mintha érezte volna, milyen jólesik az ölelése, mennyire balszámoz.

Aztán befordultunk a mellékutcába. Az új kocsimmal jöttem érte. A múlt héten kellett kicserélnem, mert a régivel már lefutottam a megengedett távot.

- De szép meggyízine van az autódnak! Nem is mondtad, hogy újat vettél - álmélkodott Vanda. A hangjában gyermekes rácsodálkozás volt.

- Tudod, hogy a vállalaté - emlékeztetem.

Azért választottam az olasz éttermet vacsoránk színhelyéül, mert úgy gondoltam, kicsi a valószínűsége annak, hogy ismerőssel fussunk össze.

A bejáratnál ketten is álltak. Szívélyesen, barátságosan üdvözöltek. Úgy tettek, mintha régi ismerősöket látnának, s most megörvendenek az újabb találkozásnak. Ízlésesen, virággal díszített asztalhoz ültettek. A teremben kellemes meleg volt. Halk zene szűrődött át a halványsárga szövettel borított falakon.

Vörösborot és ásványvizet rendeltünk. Miközben az étlapot forgattuk, fel-felpillantottunk, egymásra mosolyogtunk, mintha valami kedveset akartunk volna mondani egymásnak, csak éppen semmi olyan nem jutott eszünkbe.

- Hallom, Hermán professzor kitűnővel jegyezte a félévi vizsgadolgozatodat. Szívvel gratulálok! - mondta, miközben átnyúlt az asztalon, s megszorította a kezem.

- Nincs miért, Vanda - jegyeztem meg lelkesedés nélkül. - Te is tudod a véleményem. Minden vizsga annyit ér, amennyi anyag az ember memóriájában megmarad.

- Hermán azért nagyon szigorúan osztályoz.

- Igen, azt mondják, de ez engem soha nem érdekelt. A legfontosabb, hogy szeretem, élvezettel látogatom az óráit. Lenyűgözően magyaráz. Előadásainak legapróbb részleteiben is kiváló.

Miközben vacsoráztunk, elmeséltem Vandának egész heti kálváriámat az Autólízissel. Megdöbbenve és aggódva követte szavaimat.

- Most mi lesz? - kérdezte egy idő után.

- Walter átadta az ügyet egy nyomozóirodának. Azok kiszálltak és kihallgattak. Minden kérdésüket megválaszoltam. Láthatóan elégedetten távoztak. Találkozásunk óta felhívtak egyszer, hogy nem tudom-e Alfréd otthoni címét meg telefonszámát. Mivel ezt Alfréd soha nem adta meg nekem, képtelen voltam segíteni nekik.

- Gondolod, hogy a történetek miatt Walter egyedül téged von felelősségre?

- Egyelőre úgy néz ki, hogy igen. Henrik mindent elkövetett, hogy magát tisztára mossa. Mint akinek semmi köze hozzá, úgy viselkedik.

- S akkor most mi következik?

- Nem tudom, Vanda. Walter nagyon kemény ember. Nem mindig következetes. Néha a legkisebb vétségért is kiborul, máskor nagyobb dolgokban is igen megérettő tud lenni.

A Montreáli Magyar Krónika**az Ön lapja**

Megrendelhető: 5211 Hingston Ave. Montréal, QC, H3X 3R5

¹Böszörményi Zoltán: Vanda örök. Míg gondolom, hogy létezem. Ulpius-Ház Könyvkiadó. Budapest, 2006. 121-125. o.

A vacsora végén likőrt és grappát szolgáltak fel. A bor kicsit fejembe szállt, így az enyémet nem ittam meg. Vanda az én poharamat is kiürítette.

- Gyere, menjünk haza, hozzám - indítványozta, s óvatosan, puhán megfogta a kezemet.

Zoltán Böszörményi

FAR FROM NOTHING²

Chapter 38

Henry is not too happy about the joint venture with me. He mutters something incomprehensible. He starts looking for his glasses. He stares at me as if trying to ask something. Then he fiddles with his keys. I don't see why but he's definitely delaying our departure for some reason of his own.

We pull into the Auto Leasing back parking lot like a smaller military unit on patrol.

I eagerly jump out of the pickup while Henry is still trying to extricate his right leg. His inflamed joints make it hard for him to get in and out of motor vehicles.

I walk up to the back entrance with rapid strides. I try opening the door but it won't budge. Locked. I ask the others to be patient. I go around the building, but I find the front entrance also locked. I peer inside through the plate glass shop window, looking for the motorcycles usually displayed in the showroom. I don't see any of them. The showroom is empty. For a moment a cold shiver runs through me. That's something I had not anticipated. So this is the surprise my friend Alfred arranged for me, the realization jabs me in the stomach.

Henry is visibly delighted by this latest development. His words express regret but, looking through his eyes, I can see his inner self thoroughly satisfied.

Luckily I don't find Walter in his office, which gives me a temporary reprieve before I have to face him.

I keep dialing Auto Leasing every thirty minutes, but without success. No one answers my calls.

Chapter 39

Wanda and I had a date for dinner. A new Italian restaurant opened just a few blocks from campus, and I had promised to take her there and give the new place a test in her company.

I certainly didn't feel like going out, but it was an occasion I'd been looking forward to. A chance to be with Wanda alone. To tell her all about my problems. To ask for and listen to her opinion.

I was to pick her up at the bus stop near the restaurant. I was there well in advance of the appointed time. I'd left my car parked in a side street. Walking up

and down along the curb of the bus stop I was waiting for her.

The bus finally arrived, and there was Wanda among the passengers getting off. As soon as she caught sight of me she had a smile blooming on her face. That look of hers immediately dispelled my foul mood and all the troubles that had caused it. She squeezed me as if sensing how much I needed her hug, how good it felt to me, how it was putting balm on my soul.

We turned back to the side street to find my car. It was a new one I was using, because on the earlier car the odometer had already approached the limit allowed to demos.

"What a lovely colour! Is it cherry or plum? I didn't know you'd bought a new car." Wanda was amazed. Her voice was that of a child lost in a toy store.

"You know it belongs to the dealership," I reminded her.

One reason I picked the Italian restaurant for our dinner out was that it was an unlikely place for us to run into someone we knew.

We were greeted by two impeccably dressed gentlemen at the door with the usual exaggerated cordiality. They immediately promoted us to the status of most favoured old patrons whom they were honoured to see again. They seated us at an invitingly set table, complete with a bouquet of flowers. The place was pleasantly warm. Soft music was filtering through the pale yellow tapestry. We ordered red wine and mineral water. While perusing the menu we kept peering over it at each other, smiling, as if wanting to say something nice, except we couldn't think of the right way to put it.

"I heard it on the grapevine Professor Herman gave you an A on your written exam. And that's your grade for the semester. Let me congratulate you from the bottom of my heart," she said, reaching across the table to squeeze my hand.

"I don't know if I deserve it," I remarked without much enthusiasm. "You know how I feel about these things. An exam means nothing until you know how much of the material sticks in your mind."

"But Herman is very strict and grades very grudgingly."

"Yes, that's what everyone says, but I don't really care about grades. The main thing is I really enjoy his

**HIRDESSEN A FOLYÓIRATUNKBAN!
A HIRDETÉS MAGÁBAN FOGLALJA
AZ ÉVI ELŐFIZETÉST**

²Zoltán Böszörményi: Far from Nothing. Transl. by Paul Sohar. Exile Editions, Holstein, ON, Canada, 2006. pp. 98-101

lectures. His explanations are a pleasure to follow. He pays attention to the smallest details and does an excellent job on them, too.”

During dinner I related the story of my troubles with Auto Leasing to her. She listened to every word with increasing anxiety.

“What’s going to happen now?” she asked after a while.

“Walter hired a collection agency to handle the problem. They sent someone to interview me. I did my best, answered every question. They seemed to be satisfied with the answers. They called back only once, asking me for Alfred’s home address and phone number. But Alfred had never given me that information and so I was unable to help them out in that respect.”

“So how does it look now? Does Walter hold you alone responsible for what happened?”

“For the time being, yes, that’s what it looks like. Henry’s done everything to wash his hands clean of this business. He acts as if he’d never had anything to do with it.”

“And what’s next?”

“Don’t know, Wanda. Walter is a very tough customer. But not always consistent. Sometimes he hits the ceiling about minor incidents, and yet other times he can be very lenient when it comes to major mistakes.”

After dinner we were served liqueur and grappa. The wine had already done a good job on my head so I didn’t touch my portion. Wanda helped herself to my glass, too.

“Come on, let’s go home, to my place,” she suggested, and then got hold of my hand, perhaps protectively.

BOOK DESCRIPTION

Ripe with love, money, and power, the story of 35-year-old Rudolf—set in a fast-paced, urban environment—begs the question *Do we only think we exist?* Rudolf and his wife work day and night hoping for a better life—he is a philosophy graduate student and the manager of a car dealership. He also keeps up a heart-wrenching relationship with the chic Wanda. Then there is Nina, who studies logic but is secretly a prostitute, and Alfred, owner of a car-leasing company, seemingly upright, but actually an embezzler. Each character conceals something. Be it in Hungary or North America, the craving for existential clarity remains strong.

Zoltán Böszörményi is a Romanian émigré to Canada and a contributor to *Retainers of a Dream: Anthology of the Hungarian Canadian Authors' Association*.

Editorial Reviews

MEGVÁLTHATJA-E VANDA A HOLNAPOT?

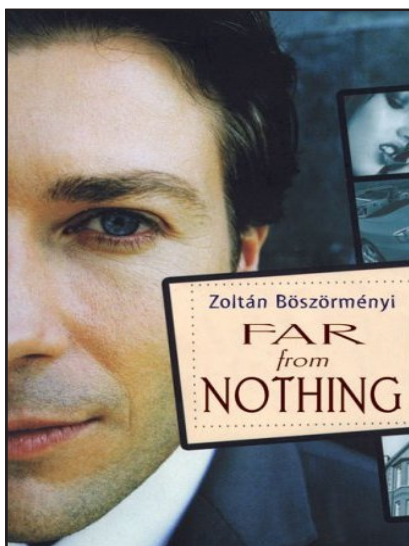
Gondolatok Böszörményi Zoltán könyvéről

Modernkori regény a **Vanda örök** c. Böszörményi-mű, a mai ember egzisztenciális hajszájának keresztmetszete. Ebben a minden áron megkapaszkodni-felemelkedni-megmaradni akaró vad igyekezetben fellazulnak a hagyományos erkölcsi normák, devalválódnak az értékek. Mi marad meg, amire még érdemes építkezni, amiben lehet még hinni? A mindennapi élet szürke eminenciásai közül mivel emelkedik ki a főszereplő? A pénz, a karrier nála is mindent háttérbe szorít, mint nem kívánatosá vált, szellemiekben is lemaradt feleségénél, mint az autószalont futtató főnökeinél, munkatársainál. Azzal, hogy ő intelligensebb átlag környezeténél, filozófiát hallgat az egyetemen, ennél fogva hajlamosabb a meghasonlásra, a valósággal való szembefordulásra. Ahhoz azonban szüksége van valakire- valamire, ami csak az övé, és ezt Vanda jelenti, a nemi ösztönök kiélésének fenntartás nélküli társa. A hedonisztikus élvezeteket Rudolf oly természetes módon éli meg, hogy pillanatig sem villan fel benne a bűnösség gondolata. A csalás, amivel házasesetét a maga törvényei szerint semmibe veszi, morálisan nem is érinti meg.

Polgári, elavult felfogás nem érdekli a könyv szereplőit, az olvasóban azonban felöltlik a kérdés: az emberi jóézés, a személyiség alaptermészete - hogy ne vegyük a tágabb értelemben vett természet törvényeit - mennyiben változtatható meg, mennyire lúgozható ki a lélekből a csalás, hazugság, tapintatlanság, megalázottság okozta fájdalom? Mennyire mentesíthető az egyén az általános erkölcsi felelősség alól? Mintha már nem is tűnnék elvetendőnek, hogy az egyetemi tandíjat saját testének árából fedezi Nina, vagy az, hogy a tisztességes üzletember szerepében Alfréd, az autólízing tulajdonosa másokat becsap, csal és tönkre tesz. Vajon csak ezek az életmodellek a követendők ahhoz, hogy boldoguljunk az életben? Vajon így boldogulhatunk? Ha Rudolf sorsa akár zenitre ér, akár összeomlik, elindulhat-e a mai fiatal ezen az úton?

Nyugtalanító kérdéseket vet fel a regény, de megnyugtató választ nem kapunk rájuk. Csak annyit, hogy valami elromlott a nagy gépezetben, a filozofikusan gondolkodó és a pénzuralmi anyagiassággal küzdő intellektus meghasonlik önmagával, nehezen találja meg

Amerikai Magyar Újság - Hungarian Monthly. Előfizethet rá a következő címen: P. O. Box 7416, Baltimore, MD 21227-0416, USA

www.exileeditions.com

www.amazon.ca or www.indigochapters.ca

a maga örök Vandáját, a földi paradicsom egyetlen letéteményesét.

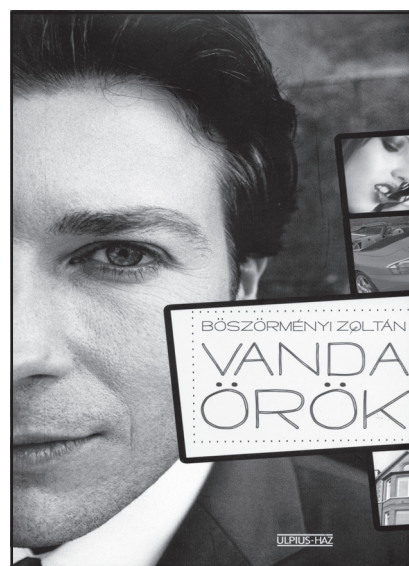
Vanda szimbólum, egy velejéig megrontott fiatalember illúziójának a megtestesítése. Rudolf hiszi, hogy minden bajra, amibe az anyagi és erkölcsi csőd gabalyította, az ellenszer, a megtisztító oázis a test hedonisztikus tobzódása, amelyet nem Malvin, a ruhatisztítóban fizikailag-lelkileg agyonhajszolt feleség, hanem Vanda biztosít számára. Közben aztán változik a világ, és egyszer csak észre veszi, hogy *“Ez nem ugyanaz a napsütés, ami tegnap volt... Milyen távolinak, messzinek tűnik az időben - úgymond - karnyújtásnyira elszaladt a ‘volt’”. A napsütés múltja, tegnapja. Így válik legendává, mitosszá minden. Azzal, hogy egyszer csak múlt lesz. Ki lehet színezni, fel lehet díszíteni, hogy akik majd rátalálnak, megcsodálják, elámulva mondják: milyen gyönyörű, milyen érdekes. Mint ez a tegnapi napsütés, amelyre gondolok, miközben azt gondolom, hogy volt egyszer egy napsütés.”* (64.)

Remek stílusú, pergő cselekményű, korszerű életérzésekkel teli könyvet vesz a kezébe az olvasó, amelyet egy leültében el kell olvasnia. Mert nem tehet mást.

Böszörményi Zoltán író, költő, laptulajdonos és üzletember - világpolgár. Erdélyből Kanadába, majd Erdélyen át Monacóba került, hogy mindenütt otthon érezze magát akár Kolozsváron vagy Budapesten, akár Torontóban vagy a Bahamas szigeteken tartózkodik.

A *Vanda örök* angol nyelven is megjelent Paul Sohar kitűnő fordításában *Far from Nothing* címmel az Exile Editions kiadásában 2006-ban.

Dancs Rózsa

Megrendelhető: www.ulpiushaz.hu

EGY KANADAI MAGYAR ÍRÓ ÚJ KÖNYVE

“Helyed az irodalmunkban jelölöm ám, mégpedig az élen.” Miska János

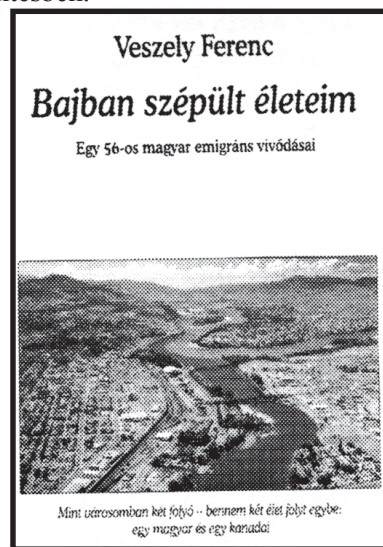
VESELY FERENC: BAJBAN SZÉPÜLT ÉLETEIM
ISBN 9632184122. GYOMAPRESS 2005

220 oldal fotópapíron, színes képekkel. \$35.00
Megrendelhető a felelős kiadónál, Totkaep Ltd.

E-levél: totkaep@totkaep.hu.

Fax: 011-36-06-66-386-186

A Bajban szépült életem c. verseskötet anyaga az idegen nyelvi és kulturális közegben megkapaszkodó ember vergődésének lelki vetülete. Soraiban fel-felsejlik az önirónia, olykor-olykor szatirikus elemek szövik át a realisztikus tényrögzítéseket. A vallás dolgai mellett a szerelem, a táj, a nemzet, a világ kérdései mind megtalálhatók egy sajtósájos Veszely-i megközelítésben.

Mint utacsombon két folyó -- bersnemi két élet fölt egybe:
egy magyar és egy kanadai

Mary Ebos

CLARISSA SCHMIDT INGLIS

Clarissa Schmidt Inglis... has an extensive curriculum vitae and she was given a solo... as part of the *Hungarian Splendour* grouping at the Art Gallery of Hamilton this fall and winter... In this profile I defer to Clarissa's own writing and to the writing of Sara Knelman the Curator of Contemporary Art at the AGH as well as the writing of Judy Daley the Assistant Curator of the Art Gallery of Peel.

Mexican Suite (2006)

Sara Knelman writes about Inglis's current exhibition: "For thirty years Clarissa Schmidt Inglis has grappled with devotion – to Religious faith, to family, to popular culture, and to her own creation and expression as an artist. Born in Hungary, Inglis grew up shrouded by religion. As a devout Catholic, she found herself married at 25 with little understanding of her own sexuality and under pressure to defer her own identity and creative instincts for the needs of others. These often repressive early religious and cultural experiences continue to inform her art, as does her faith that feminist discourse and a deep consciousness of patriarchal systems can liberate her from that past. Her art making is devoted to expressing highly personal experiences in an accessible visual language, full of pop culture kitsch, ready-made mass-produced objects and recognizable iconography. By this method, she hopes to connect with others who have had similar experiences, and to generate a new self-confidence through that bond.

K
É
P
Z
Ö
M
Ű
V
É
S
Z
E
T
I
V
I
S
U
A
L
A
R
T
S

The pieces in the AGH exhibition expose intimate and intensely personal qualities, while at the same time speaking to a set of larger issues. In *The Virgin and The Whore*, the feminine twins of virtue and sin are gracefully captured in the tropes of romantic love – picture frames and rose petals. Inspired by her travels in Mexico, her shrines to the Virgin and to Frieda Khalo celebrate two influential female figures in temporary temples made up of disposable objects from Mexican markets and local dollar stores. Here Inglis examines the dual devotion to religious and popular icons, to spiritual faith and to the culture of consumption. A third female figure in the exhibition depicts the artist herself – the installation *Cruciare/ Garden of Eden* literally lights up an exposed and vulnerable Inglis, a testament to her reclaimed knowledge and freedom.

Inglis, who turned 70 in May, has studied at the University of Toronto and the Ontario College of Art and Design, as well as at the Atelier de dessin et d'arts décoratifs in Paris. She has traveled extensively in Europe, North and South America, and is fluent in five languages. Inglis lives and works in Hamilton."

This text also describes the installation at the AGH: "This installation asks the viewer to inhabit a space between the crucified and the crucifier. On one side is *Garden of Eden*, a hybrid of sin and piety. It takes its shape from the laurel trees that Inglis encountered recently in Mexico, where their snaking branches bring to mind the serpent – an icon of transgression. As a countering element, the tree is decorated with bleeding flowers, the shape of the blossoms patterned on ornate chasubles that Inglis remembers contemplating as some of the outstandingly beautiful things in the churches of her childhood. On the opposite wall the illuminated photograph offers the artist up, a reenactment of her past sacrifices and a means of reclaiming her identity, in particular her feminine sexuality. Titled *Cruciare*, the image was made in the Spring of 2006, as Inglis lay in the cold, wet grass to complete the installation. In this image Inglis is both the creator and the subject – a stance that has, significantly, completely excised the male gaze from the conditions of creation. Left disembodied and without the capacity for desire by her early religious life in Hungary, now Inglis exposes her body unflinchingly: an expression of the restraints of her past made new with clear self-determination."

ARTIST'S STATEMENT

Since 1979, I have challenged the cultural and patriarchal forces that have both defined and confined me. From the indoctrinations of Catholicism to the repressive routines of domesticity and pointed examinations of sexuality, my art practice is rooted in a deeply personal perspective. Serial in approach and frequently looping back upon itself, my body of work reflects a consistent thematic evolution based in a unique visual vocabulary of wire, wire products and consumer items. In response to my restrictive Catholic upbringing with its extreme emphasis of the sinfulness of the female body, I have a tendency to sexualize ordinary objects, materials, textures, patterns, and religious symbols.

Seventy years ago I was born into a middle class family in Hungary. However, due to the communist persecution of business owners, our family of 7 were forced to leave Hungary in February 1949 and became both homeless and dispossessed overnight. As a landed immigrant in Venezuela, I, as the oldest of five children, worked in various factory jobs from age 14–16 to help the family survive, before I was enrolled in a Catholic convent school as a charity case. The only thing that remained permanent throughout my formative years was my belonging to the Roman Catholic Church. The concepts of virginity, obedience, submission and self-sacrifice as the key feminine virtues were hammered into me both at home and in the convent schools I attended. In Caracas, for instance, extreme measures were taken to discourage resident convent students of ever touching their bodies, and to this effect we had to wear striped shirts (like prison inmates) to shower in so we wouldn't touch our skins directly when washing.

My years in Venezuela gave me a fluency in Spanish, which gave depth to my two month stay in San Miguel de Allende in Mexico this past winter. I was struck by the population's fervent practice of Catholic rituals and belief in superstitions. On the streets and markets, artifacts of such national icons as the Virgin Mary and Frida Kahlo were offered for sale, side by side, – reminding me of “the Virgin and the Whore” mythology. While in my youth the Virgin was my role model, in my maturity I feel close to Frida. Like me, Frida became a visual artist relentlessly exploring her identity. Also like me, she suffered through a number of orthopedic surgeries and was in chronic pain. Unlike me, however, her body always belonged to herself, and she did with it what she wanted. *August 2006*

In 2006 Judy Daley the Assistant Curator of the Art Gallery of Peel (AGP) wrote a letter of support for

Clarissa Inglis' application for a Chalmers Professional Development Grant. Daley describes the exhibition that she curated titled *Clarissa Schmidt Inglis: Twenty-One Years* that originated at the AGP and then travelled to the Grimsby Public Art Gallery. She describes Clarissa's work as being represented in numerous public collections across Canada including the Confederation Centre of the Arts, Charlottetown; Museums London; the McMaster Museum of Art, Hamilton; the Kenerdine Gallery, Saskatoon and the Art Gallery of Hamilton.

Daley notes that while Clarissa's work has been mainly sculptural, since 1999 she has developed a strong body of multimedia and ink and collage on paper work. This has been a natural outgrowth of her three dimensional practice in terms of iconography, organization and intent. Daley writes, “for *A Woman, a Dog and a Walnut Tree* (2000), a pivotal work exhibited at the Art Gallery of Peel, she first utilized scanned and digitized imagery drawn from various sources including personal correspondence, old advertisements and self referential allusions. This ambitious project consisted of 100 wall mounted steel tablets and formed a bridge between the two and three dimensional components of her oeuvre. Clarissa has continued to explore the potential of digital media in *Our Father* (2001) which expands upon the issues that have been at the foundation of her practice for decades: the social and sexual conditioning of women within patriarchy.

In her newest work *Mexican Suite* (2006), she draws upon a substantial personal archive to construct multilayered images that are both ruminations on the past

Clarissa Schmidt Inglis' Art

and testaments to the physicality of aging. This latter aspect has led the artist into difficult territory of self documentation, presenting herself exposed and vulnerable as seen in the recent installation *Garden of Eden and Cruciare* (2006).”

Daley continues, “a striking component of Clarissa’s work has long been her innovative approach to both materials and process. The usage of found objects, disposable and non-precious items has underscored her examinations of women’s domestic lives, and she has adapted knitting and other forms of traditional handiwork to industrial materials like wire. Throughout her career, she has consistently been receptive to new media and methodology. (Although self described as a person “who had never picked up a hammer”, she learned to weld early on in her training.)” Clarissa, she says, is realizing some of the potential for digital photography in her recent work.”

Dancs Rózsa

EGY ELSZALASZTOTT ALKALOM MARGÓJÁRA

Múlt nyáron megjártam Japánt anélkül, hogy a “Szent Hegyet” megmásztam volna. Ez az értelme a Mount Fuji-nak, azaz Fujiyama-nak, amely jelentésében hordozza az örökélet titkát. Pedig lélekben készültem rá, csak arra nem számítottam, hogy az esős szezon nem a legalkalmasabb egy ilyen szerű kalandra. Miután megkaptam a mellékelt fiatal csapat beszámolóját a Mt. Fuji-túráról, kijelenthetem: soha nem fogok hegyet mászni. Sem Japánban, sem a Fogarasi havasokban... Ez azonban csak egyéni elhatározás, tőlem függetlenül évente ezer és ezer japán zarándok és külföldi turista keresi fel a tengerszint fölött 3,776 m (12,388 láb) magasságban pompázó hegyet a fővárostól kb. 100 km-re levő Dél Honshu szigeten. A Fujiyama mai formája mintegy 5000 évvel ezelőtt alakult ki a sokszázezer éven át ismétlődő vulkanikus kitörések következtében. Noha az utolsó kitörését 1707. november 24-én jegyezték, a geológusok mai napig aktív tűzhányónak tekintik Japánnak ezt a legszebb turisztikai vonzó pontját.

Michael Stock, UK

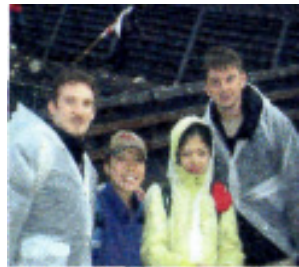
LET’S DO FUJI!

High on my list of things to do in Japan, between becoming the first Englishman to be striker for the Japanese national team (**only a matter of time now**), and eating Natto (**highly unrealistic**), was climbing Mount Fuji. This summer I finally got the opportunity to do so. **It was a really good laugh** and something I recommend to you all. But, before you go, please learn from the following mistakes I made: Firstly, if you have

limited space in your bag and it’s a choice between more socks or more beer, **opt for the former**. Secondly, don’t join a tour consisting of 100 people. You have to go at a chronically slow pace and stop every 100 metres for a head-count (even during a hale stone blizzard). When the tour-guide is really **bad at arithmetic** this can be particularly frustrating. Thirdly, The red sauce on the counter of the ice cream stand **at the foot of Fuji** is NOT strawberry flavoured: it’s ketchup.

Five minutes into our ascent of Fuji, you can clearly see from our expressions that we have absolutely no idea the pain we are **in for**. Please notice the reasonably clear conditions at the start of the climb. This lulled me into a false sense of security and I distinctly remember mocking one of our party members for purchasing brand new waterproof walking boots. Oh, how wrong I was!

“Let’s go home!... The tour guide won’t notice... he can’t count properly., aah, it’s too late... he’s noticed us... he’s coming over.... What??? He wants to take a picture now? It’s freezing!!! CHEEEZU!” The heavens were now hurling all they had at us and the grimace on my face reflects the stark realization that this was going to be a lot harder than I thought, and that I had no more socks!

After 6 hours of grueling climbing we reached a mountain station where they

had all the emergency supplies of extra clothing, energy food, oxygen and “ONE-CUP” sake!

I’d always heard drinking at altitude made the effects of alcohol much more acute and sure enough the “ONE-CUP” engine fuel had an almighty kick, it was great stuff! And the second, third and fourth cups were even better.

Sportline, December 2006. Printed in Japan

*Dancs Rózsa***AZ ÖRÖKZÖLD MELÓDIÁK ÉNEKESE**

Masi az emigráció edith-piafja, aki ha mikrofon elé lép, elfeledteti hallgatóságával a hétköznapot, táncra hívja és a Nemzetihez, álmodozásra készíti, a múlt idők szép hangulatait idézi meg. Jó Masi fellépéseinek részt venni.

Szeretnék hallani valamit az indulásodról. Hogyan kezdődött a zenével való kapcsolatot?

Magyarországon születtem, a Budapesti Zenekonzervatórium ének- és zongoraszakán tanultam, majd Kanadában a torontói Royal Conservatory-n egészítettem ki tanulmányaimat. Édesanyám volt a legelső zongora- és énektanárom, de Hoffmann Ödön énektanár, zongorista, zeneszerző, külföldi slágerek fordítója indított el a chanzon énekesi pályámon. Kanadába érkezésem után a Toronto Mendelsson Choir kóristája voltam, majd alkalmam volt New York-ban Bobby Scottal is együtt énekelni.

Éneklés közben mint manóknak dolgoztam Európa különböző országaiban, Kanadában és az Egyesült Államokban. A televíziókban reklámoztam az Oil of Olay, Ballantine Scotch, Pledge and Sunbeam termékeit. Mint sikeres reklámmoddell megkaptam az Alliance of Canadian Cinema and Radio Artists tagságát.

Az utóbbi időben egyre több otthoni fellépésedről kapunk tudósítást. Hogy kerültél ismét haza?

Én nagyon kötődöm a szülőhazámhoz, gyakran megyek haza látogatóba Budapestre. Nem mint turista töltöm otthon az időmet, hanem szeretek részt venni az ottani zenei életben. Otthon azoknak a számoknak, amelyekből hangfelvételt készítettem, elkészült néhány jó hangszerelése.

Ki vagy kik voltak ebben segítségedre?

Tomsits Rudolf, a kiváló trombitás és zenész, Körmendi Péter, a nagyszerű zongorista készített hangszerelést nekem. Elmondhatom, hogy igazán élmény volt dolgozni ilyen nagy tudású zenészekkel.

Hol került sor az előadásaidra?

Fellépéseimhez nagyon sok szép emlék fűződik. Az egyik legkiemelkedőbb koncertem a Magyar rádió Márványtermében volt, a Rádió zenekara, a STUDIO 11 kísért, és a csodálatos Dobsa Sándor hangszerelte a dalokat, amiket ott énekeltem. Rátonyi Róbert fia, ifjabb Rátonyi Róbert kísért zongorán. Nagyon fájdalmas volt tudomásul vennem, hogy azóta Dobsa Sándor is elment... kiváló zenész és ragyogó ember volt. A Rádióban Sebestyén János többször készített velem interjút és itt bemutatta a Cd-met, amit Torontóban készítettem. Ezen a CD-n Norman Amadio és triója kíséri a dalaimat. Sebestyén János zongora-, orgona- és csembalóművész

abban az élményben részesített, hogy hangfelvételén improvizációs zongorakíséretet nyújtott azokhoz a népdalokhoz, amiket énekeltem. Ezt nagyon érdekesnek találtam, hiszen én a Kodály-módszert tanultam fiatalon és a Kodály és Bartók által válogatott népdalokon nőttem fel. A Fészek Klubban a Magyar Rádió rendezője, Solymosi Ottó tartott egy "zenei beszélgetést" velem, ahol Hegedűs Valér kísért a zongorán. Hegedűs Valérral sokat szerepeltem odahaza, így a Fészek Klubban, a Rátkai Klubban, a Pataki Művelődési Házban, a Hild klubban. Nagyon büszke vagyok arra, hogy a Stefánia Palotában rendszeresen énekelek. Emléklapot is kaptam a szervező bizottságtól az ottani sikeres szerepléseimért. Barkányi Éva, aki a Zeneakadémia tanára, kísért dalaimat számos alkalommal ott és az Ó-Budai Társaskörben. Ezekon kívül énekeltem a kanadai és a svéd nagykövetség estélyein is.

Alkalmam volt fellépni a Panoráma Magazin rendezvényein, az 1956-os forradalom és szabadságharc 50. évfordulójára szervezett elegáns Világ Bálon például. A Budapest TV-n is többször szerepeltem, ahova egy alkalommal Poór Péter hívott meg. Az ATV és a DUNA TV interjút készített velem és lejátszották a videóimat. Ezek közül különösen büszke vagyok arra, amit a DUNA TV munkatársai, Bakos Katalin és Ágoston Gábor a Magyar Állami Operaházban készítettek, csodálatos belső felvételekkel. Egy másik videómon Budapest legszebb helyei láthatók, amelyek sok kanadai embert csábítottak budapesti utazásra. Ugyanis ezeket itt Észak-Amerikában is több nagyvárosban bemutatták. Az otthoni önálló estjeim mellett nagyon érdekes és felemelő élmény "variete showk"-ban is szerepelni, ahol az Operaházi művészekkel, elismert chanzon énekesekkel, hazai sztárokkal énekelek együtt.

Kanyarodjunk vissza Észak-Amerikába. Állandó lakhelyed Toronto, itt is egyre ismertebbé válik a neved nemcsak a magyar közösségekben, hanem más etnikai csoportok körében is. Az biztos, hogy a kanadai, általában az amerikai zenei életbe betörni nem könnyű. Az Újvilág elég mostohán bánik a művészeivel, ezért korántsem tudsz itt úgy érvényesülni, mint Budapesten. Van-e jelentőségük pályádon az itteni fellépéseknek?

Szerencsésnek mondhatom magam, hiszen turnéztam New York-ban, Chicago-ban, Cleveland-ben és a nagyobb kanadai városokban. New York-ban a Fészek Klubban léptem fel Krencsey Marianne szervezésében. Mondanom se kell, hogy a gyerekkorom hősnőjével való találkozásom felejthetetlen élményt jelentett. A New York-i magyar televízió számára Bikkal Gyula és Krasznói András készített velem egy videót, a magyar dalok hátteréül New York híres helyei szolgáltak. Amint említettem, Torontóban előadói pályám a hírneves Norman Amadio Trio-val kapcsolódott össze. Norman Amadionak örök hálával tartozom. Ő már életében legendás híru művész, aki bátorít, biztat, nem enged letérni a megkezdett útról, nem enged megtorpanni. Vele koncerteztem a Roy Thomson Hallban, a McMichael Gallery-ben és a CNE Bandshell színpadán.

Köszönjük a beszélgetést és további sikereket kívánunk.

KANADA LESZ A KÖNYVFESZTIVÁL DÍSZVENDÉGE

A világhíru író, Umberto Eco mellett Kanada lesz a jövő áprilisi Budapesti Nemzetközi Könyvfesztivál díszvendége. A fesztivál történetében először szerepel tengerentúli ország kortárs irodalma és könyvkiadása díszvendégként miután Kanada elfogadta a Magyar Könyvkiadók és Könyvterjesztők Egyesülésének meghívását. Az ország bemutatkozásra a kanadai nagykövetség koordinálásával kerül sor. A hagyományosan a Könyv és a Szerzői Jog Világnapja jegyében, 2007. április 12-15. között megrendezésre kerülő XIV. Budapesti Nemzetközi Könyvfesztiválon 200 stand lesz, 25 ország közel 100 neves alkotója, 300 hazai és határon túli magyar író, tudós, művész érkezik.

MASI LOVES TO SING

The Canadian-Hungarian chanson singer Masi studied voice and piano at the Budapest Conservatory of Music in her native Hungary before moving to Canada to further her studies at the Royal Conservatory of Music (RCM) in Toronto, where she launched her singing and modeling career.

As a model, she was photographed in Europe, Canada and the U.S.A. She had principal parts in television commercials for such well known brands as Oil of Olay, Ballantine Scotch, Pledge and Sunbeam. Her work in these fields earned her membership in the Alliance of Canadian Cinema Television and Radio Artists (ACTRA).

At the same time, she continued to develop musically, acquired her ARCT from the RCM and began singing with the world famous Toronto Mendelssohn Choir. It wasn't long before she was collaborating on a project with Bobby Scott in New York. She has performing with renowned artists ever since, culminating with her recent work with the Norman Amadio Trio.

Mr. Amadio is no stranger to fame or legends himself. During his distinguished career as one of Canada's outstanding pianists he has accompanied such stars as Judy Garland, Englebert Humperdink and Paul Anka, as well as such famed jazz singers as Dinah Washington, Carmen Macrea, Mel Torme, Joe Williams and Cab Calloway.

A natural with languages, Masi is equally at ease singing in Hungarian, English or French. Masi is a chanteuse in the true sense of the word.

Jazz legend Bobby Scott described her as *"a unique talent and voice. It is not jazz or even pop. It's a throw back to the yesteryear and without any imitation! She just sings as she does! I find it fascinating myself!"*

Globe & Mail's Erika Ritter, on hearing her perform, marveled at *"the astounding resonance and depth"* of Masi's voice.

Soós József

A SZABAD MAGYAR ÚJSÁGÍRÓK SZÖVETSÉGE¹

AZ 1956-OS FORRADALOM 50. ÉVFORDULÓJA
TISZTELETÉRE MEGHIRDETETT IRODALMI
PÁLYÁZATÁNAK EREDMÉNYEI

A SZMÚSZ irodalmi pályázatára 88 pályázótól 133 pályamű - vers és próza - érkezett. Amint meghirdettük, a verseket külön díjaztuk. A sok értékes pályaműre való tekintettel a díjakat mindkét kategóriában megosztottuk, két első, két második és két harmadik díjra. A tervezett hat dicsérő elismerést kilencre bővítettük. Így a díjazottakkal együtt tizenöten kapnak oklevelet.

A prózai alkotások nyertesei:

I/a díj: *Az 1956-os esztendő, ahogy egy egyetemi gyermekklinikai tanársegéd személyesen megélte.* Dr. Marcsek Zoltán, Regensburg, Németország.

I/b díj: *Azon a pénteki napon.* Györfly László, Budapest.

II/a díj: *Vér és kenyér.* Steinné Gruber Katalin, Leányfalu

II/b díj: *November negyedike, hajnali félöt.* Tishler Hugó, Port Orange, FL USA

III/a díj: *Menekülés 1956-ban Magyarországról.* Lisa Danström Gereben, Solna, Svédország

III/b díj: *1956 október - Budapest.* Terényi Ferenc, North York, Kanada

Dicsérő elismerések:

1. *Robin of Loksley.* Czika László, Vác

2. *Csonka rádió.* Fülöp Lidia, Románia

3. *A galamb.* Németh Róbert, Zalaegerszeg

4. *Történelmi helyzetkép-kétszálon*

Magyarországról. Id. Záhonyi Tamás, Budapest

5. *Nagykátától Nagykanizsáig (Visszaemlékezés)* Kovács Imre, Piliscsaba

6. *Baljóslatú ősz.* Fecske Csaba, Miskolc

7. *Emlékezés.* Pajzer Edit, Bácska-Topolya, Szerbia

8. *Attila.* Szöcs László, Budapest

9. *Bízzál a Gondviselésben!* Dr. Véber Gyula, Malden, Hollandia

A versek díjazottai:

I/a díj: *Három 56-ról szóló verse együtt.* Vincéné Erdős Anna, Mosonmagyaróvár

I/b díj: *Kokárda és lyukas zászló.* Dr. Jáki Ferenc, Budapest

II/a díj: *Sad Story.* (Szabadságharcunk emlékére)Viharos Viktor, Dayton, OH USA

II/b díj: *Lelőtt torony.* Dr. Pázmándy László, Mezőkövesd

III/a díj: *„A feltámadás, a forradalom” jeligré 8 drb vers együtt.* Debrecen, Pf. 74

III/b díj: *Parancsnok Úr.* Szarka János, Kosd, Magyarország

Dicsérő elismerések:

1. *Október volt – 1956.* Gábler Antal. East Hanover, NJ USA

2. *Ballada, ezerkilencszázötvenhat.* Borkuti Bodor József, Vásárosmiske

3. *Talán.* Csernik Enikő, Bácska-Topolya, Szerbia

4. *Magyar szabadság.* Dr. Legányi Marianna, Mosonmagyaróvár

5. *Villanások a vonatból.* Gyenes Klára, Kazincbarcika

6. *Megsiratom a forradalom hőseit.* Pál István, Vác

7. *Így kezdődött – Így végződött.* Panajothné László Márta, Cleveland, OH USA

8. *A nemzet álma.* Szloboda Tibor, Zenta, Szerbia

9. *Át a határon.* Ocsovai Jánosné (Turcsányi Mária), Szob, Magyarország

A bíráló bizottság tagjai:

Dancs Rózsa, író, újságíró, lapszerkesztő. Toronto, Kanada

Nyitray Katalin, tanárnő. Baltimore, USA

Tatár Etelka, újságíró, tanárnő. Chicago, USA

MÁTYÁS PINCEI ESTÉK

A torontói Magyar Házban, 2007. január 18.-án este 7:30 órai kezdettel érdekes rendezvénysorozat indult: a Mátyás Pincei Esték. A sorozat szervezője Maros Zoltán, a Magyar Ház közkapcsolatokkal megbízott igazgatója. Az első összejövetel témája a helyi magyar média szerepe volt. A résztvevők azt fejtegették, hogy a helyi, azaz a kanadai magyar TV, rádió, valamint az újságok, nyomtatott és elektronikus lapok milyen szerepet játszanak az emigrációs magyar közösségek életében vagy - ami még ennél is fontosabb - egyáltalán eljutnak-e a mindennapok emberéhez. Van-e igény ezekre manapság, amikor az internetezés világhódításának vagyunk tanúi?

A vitában, amelyet Maros Zoltán irányított, a szakemberek mellett a közönség tagjai is részt vettek. A hozzászólók mindegyike hangsúlyozta, hogy szükség van a magyar nyelvű sajtó minden formájára, mert csak így tarthatjuk meg nemzeti identitásunkat, anyanyelvünket, kulturális és történelmi hagyományainkat.

Elhangzott a médiaműfajok egyeztetésének, a szerkesztők összefogásának az igénye, az anyagi és működési feltételek megteremtésének a fontossága, a közvéleménykutatás és az ifjúság megnyerésének a szükségessége is.

¹ P. O. Box 7416, Baltimore, MD 21227-0416

Tel/Fax: 410-242-5333 – E-mail: akacfa1215@aol.com

75. születésnapján szeretettel köszöntjük

MISKA JÁNOST, a filológus tudóst, remek író, szerkesztőt, lapunk egyik legértékesebb munkatársát.

Isten éltesse!

Ezalkalommal közöljük Czink Péternek adott interjóját nemzeti ünnepünk 50. évfordulójának fontosságáról.

Happy 75th Birthday to **JOHN MISKA**, the outstanding scholar, one of the most appreciated Canadian Hungarian writers and editors.

THE 50TH ANNIVERSARY - AN INTERVIEW

Given by János Miska to Peter Czink¹

1. What is the most significant memory of the 1956 Hungarian Revolution?

One of my favourite subjects at school was history. A subject that had proved to me time and time again that revolutions seldom solved a nation's essential problems. There were national flags lowered from balconies and windows, ecstatic cheers of encouragement along the way; and within an hour's time, our timid demonstration, announcing fraternal loyalty to our Polish and East-German brothers, had turned into a full-fledged Revolution. Would history repeat itself?

2. How has the Hungarian-Canadian community commemorated the Uprising in the past?

The commemorations from the outset acted as a unifying force. Members of the three generations, e.g., the descendents of the pioneer group, the DPs, and the 56-ers, joined forces in paying tribute to the spirit of the Uprising. The earlier commemorations were more forceful, more political and emotional. The wounds were fresh. Hungary was occupied by a foreign power. A tyrannical government, set up over the nation by the Soviet Union, labeled the refugees as a bunch of unpatriotic counter-revolutionaries. Family members, relatives and friends at home were persecuted, imprisoned, or executed. In response, passionate speeches were given, denouncing the atrocities of the government. Demonstrations were held in front of the Soviet Embassy in Ottawa; cafilecades of cars drove

through the cities of Toronto, Montreal, Vancouver, banners and tricolour national flags sticking out of their windows. In Victoria, a replica of a Russian tank was hauled along busy Douglas Street. The national and local Canadian media carried long articles about the revolution, based on first-hand experiences and memoirs of resident Hungarians. It was the early commemorations that kept the spirit of the Uprising alive. The fact that 1956 today has regained its complexity and dignity in Hungary, it is, partly, due to the early commemorations in Canada and elsewhere. The nature of the remembrances has shown a dramatic change after the withdrawal of the Soviet forces from Hungary. The replacement of the one-party communist system with a freely elected government, and the official recognition of the Revolution have made the commemorations historical, rather than political. The revolution has gained a proper place in Hungarian history, along with the nation's other great events such as the Rákóczi Freedom Fight of 1703-1711, and the War of Independence of 1848-1849. Still, the spirit of the early commemorations prevails to this day. We keep paying homage to the heroes and martyrs of 1956 at local memorials which, over half a century, turned out to be sacred places in the cities of our adopted home.

3. How will the Victoria community commemorate the 50th anniversary of the Uprising?

The Hungarian-Canadian community across the nation has been abuzz with commemorative spirit throughout the year. In Victoria preparations started shortly after the annual general meeting of the Hungarian Society of Victoria. A small committee had been appointed by President Edmond Vlaszaty to find a prestigious auditorium; to draft letters of official invitations to Federal, Provincial and Municipal dignitaries; and to generate a program for the occasion. Some of us have been involved in preliminary activities carried out by national organizations, such as the Ottawa-based Canada-Hungary Educational Foundation, the Hungarian Studies Association of Canada and the Rákoczi Foundation.

The first had organized a commemorative event in the Parliament Building in Ottawa, attended by some two-hundred dignitaries, MPs, members of the Senate, the Hungarian Ambassador to Canada, the Canadian Ambassador to Hungary, and other eminent people, paying tribute to the 1956 Uprising. The second society has held a conference at York University, Toronto, on May 27-30. Most of the agenda (fifteen presentations) was dedicated to the various aspects of the refugees in Canada, including the reaction to the refugees; the psychological profile of the 1956 refugees in Canada; the contribution of 1956 refugees to business; the role of the refugees in the

development of Canadian pluralism; the archival sources pertaining to the 1956 Hungarian refugees etc. Other related events we have participated in include the establishment of the Toronto-based Rákóczi Foundation's oral history archives, which contains a collection of stories, poems and memoirs pertaining to the uprising and to its refugees in Canada. The collection will form a traveling archive and will be displayed in various cities throughout the country. The best writings included will also appear in print. Another project we were involved in is the Bridging the Divide, a collection of some fifteen interviews conducted by Andrew Princz of Budapest and Montreal. Three of the 56-ers interviewed are from B.C. Mr. Princz has also interviewed family members in Hungary. The project is sponsored by the Canadian Embassy to Hungary and the Hungarian Government. Another undertaking is the erection of a 1956 memorial in Ottawa, dedicated to Canada by the Hungarian community in appreciation of the host country's generosity to the refugees of the 1956 revolution.

The commemoration in Victoria will start on October 22, when the public will pay its tribute to the heroes and martyrs of the Uprising at the memorial park. A short program will follow in the Hungarian Cultural Centre along with a photo exhibition. The official remembrance will take place on October 23 at the Conservatory of Music. Those invited will include the Hon. Gordon Campbell, Premier of B.C., representatives of the Federal and Municipal governments. Speakers will be the Hon. Iona Campagnola, Lieutenant Governor of B.C., as well as Helen Hughes, Deputy Mayor, and Tibor Jandó, former graduate of the UBC Sopron Division. The program will also include recitals by Victor Dolhai, film presentations, the performance of the Greater Victoria University Orchestra, music arranged and conducted by Professor János Sándor. The vivacious Connie More conductor's VIVA children's choir will also appear, as well as the young talented pianist, Margit Juhász. It is hoped that all will work out to expectations.

4. *Do you think it is important that future generations of Hungarian-Canadians learn about and remember 1956?*

I most certainly do. From a personal point of view, the revolution will help future Hungarian-Canadian generations realize that the Uprising was a pivotal event in history that brought them to Canada...

5. *What is the most essential lesson we can learn from the study of the Uprising?*

The revolution was about freedom. As the living body requires air, food and water, the human psyche requires a sense of freedom. Political oppression is harmful. It

takes away the individual's hope for self-betterment. Hope is an essential element of survival. The ultimate lesson is that it is possible to oppress a people - for a while. It is possible to impose alien ideology on them; it is possible to starve them, to keep them in their places by terror, by eliminating their natural leaders. But as soon as the oppressor tries to eliminate a nation's language, deny its traditions, violent revolution results. Oppressed people blow like a volcano blows, with elementary force that cannot be met more effectively than the eruption of a volcano can. A formidable lesson indeed.

6. *Shouldn't we, considering our cultural experience, be more outspoken against the oppression of other sovereign nations today?*

Yes, we should be. And we should be outspoken early enough to prevent catastrophic events like the ones in Somalia, Kosovo or Iraq. We should use every peaceful means to educate the oppressing governments, convince them that the practice of *noblesse oblige* applies to everyone. The practice of *live and let live* eases the tension within and beyond a nation's borders. The problem is that some governments of new nations are trying to emulate the old ones by wanting to pass through all of the historical phases the others have over the centuries. Unfortunately, some aspects of those phases such as racism, intolerance of minorities, were harmful at the time and they are definitely unacceptable today.

7. *Although the Revolution initially began with criticism and peaceful demonstration by the intellectuals, it quickly became an armed revolt. Is violence the only way to overcome an oppressive government?*

No, violence is not the only way to deal with oppressive governments. There are examples in history showing that oppression can be dealt with through peaceful negotiation by offering amnesty or easing the oppression. If members of oppressive governments were angels, there would be a whole lot of other means of settling the situations, such as political or intellectual conviction. This is what the reform-minded intellectuals and university students of 1956 had in mind in the early hours of October 23. We never even dreamed of waging an armed rebellion against a supposedly *invincible* political empire. The peaceful method, of course, depends on the nature and strength of the oppressive government, and upon the strength and determination of those oppressed. Unfortunately, in most cases the only method oppressive governments can hope to retain power is by brutal force. Consequently, the only way to topple them is by violence.

¹ The New Hungarian Voice, Fall 2006, Vancouver

Varga Gabriella¹

FILOFAX

Kaptam egy filofaxot Karácsonyra.

Még ujjongtam is: micsoda pompás darab! Mutató, elegáns, praktikus! Számológép is van az elejébe fűzve, nem is akármilyen: árfolyamot memorizálni, így pénznemeket átváltani is képes kis gépecske. Mellette oldalt meg egy csomó zseb, meg rekesz, névjegykártyáknak, igazolványoknak. Igazán remek notesz: különféle célokra szakosodott lapjai évről-évre cserélhetők benne. Mérete is megfelelő: éppen női táskára szabott. Pici karácsonyfám alól naponta kezembe vettem a filofaxot. Forgattam: bársonyosan simult ujjaimhoz a puha bőrkötés. Nyitogattam-csukogattam csatolóját, ezt is teleírom majd jobbnál jobb idézetekkel, versrészletekkel. Ezzel az elhatározással lapozgattam előre meg hátra, és örvendeztem az eddigi esztendőktől merőben eltérő, sokkal korszerűbb új irodaszeremnek. Még, hogy notesz... Ez végre egy igazi gyűrűs kalendárium!

Az óév utolsó napján betettem a táskámba a filofaxot.

Az újév első napján kivettem a táskámból a filofaxot.

Hogy végrehajtsam benne első bejegyzésemet.

Tollam hegye is emelkedettebb büszkeséggel közelített a papírlap fölé, ámde mielőtt még megérintette volna azt, hirtelen megtorpant. Megállt a levegőben, s az iménti emelkedett büszkeségét egyszeriben valamiféle elborúsodott vonás jegyei váltották fel.

Rámeredtem az újév első hetére. Szíven ütött.

January-nak nevezte magát a hónap és *Monday*-ként indult a hét! Ijedtemben alaposabban szemügyre vettem a többi oldalt is, de a hónapok s a napok neve hasonló folytatással és ismétléssel sorakozott föl egészen az esztendő legvégéig, s még azon túl is, a *Notes* s *Address* adatra várakozó rajzai és vonalai között... Keserűen fürkésztem a fogalmak hatalmát, magányát és idegenszerűségét, s akkor még nagyobbat dobant bennem a döbbenet: a számok mellett nincsenek nevek! Hatalmas üresség tátong a névnapok helyén! És... és... a vasárnapok is kékek, és minden ünnep kék, pontosan olyan kék, mint a hétköznapok! Egyen-kék mind a háromszázhatvanöt napja a naptárnak!

Egy másodperc alatt csuktam össze a filofaxot, és betettem egy olyan szekrényajtó mögé, amit ritkán nyitogatok. Az íróasztalfiókból elővettem egy szerényebb külsejű, vékonyka kis határidőnaplót (valamilyik cég reklámajándékeként kaptam), talán meg is szorítottam kissé, de csak gyengéden, majd valami egészen különös érzékenységgel és óvatossággal nyitottam ki. A

Januároknál és Hétfőknél és többi napoknál és többi hónapoknál hosszabban elidőztem, aztán egy hirtelen mozdulattal március 15-éhez, majd október 23.-ához lapoztam, hogy láthassam ott leírva azt, hogy: *Nemzeti ünnep!* És augusztus 20-án azt, hogy *Szent István, Az Államalapítás ünnepe.* Április 20-án azt: *Húsvét,* december legszebb két napján pedig ezt: *Karácsony...*

Tollam hegye derűsen és ábrándosan közelített a papírlap fölé, s amikor megérintette azt, a szokásosnál lassabban és szebben kezdte rajzolni bele a betűket: *Hajrá* – itt egy pillanatra megállt. Felpillantott, biccentett, talán még kacsintott is: üdvözölte a lap bal szélén a nagyobb betűs Hétfő alatt veszteglő vendégeket, a valamicskével kisebb betűs *Monday*-t, *Montag*-ot és *Lundi*-t, majd visszatért mondatához, és befejezte azt: *Hajrá Újév!* Határozott mozdulattal csúsztattam a táskámba a határidőnaplót.

Odakinn a napsugarak bizonyára eltévesztették a hónapot. Talán márciusnak, áprilisnak vagy májusnak hitték... Pedig január volt. Január elseje. Újév napja. Fruzsiná napja. Egy hétfői nap. Hétfő, de más, mint a többi...

Piros betűs.

Németh Ernő

Erdély földjén

Én is jártam az Olt völgyében,
levegője éles volt, tiszta,
a havasok ragyogtak délen,
napsugarat tükröztek vissza.

Jártam a sziklát a Torda mentén,
s gondolatban most is ott járok,
léptem nyomát még meglelhetném,
eltakarják a vadvirágok.

Gyopár nyílik a sziklás parton
hegyek között csendül az ének,
havasi kürtök hangját hallok
s a pásztorok nekem mesélnek.

Csaba népe a csillagokban
a tejúton fölöttünk vágat,
a pásztortűz magasba lobban,
s lelkem issza a legendákat.

Száll az emlék, tisztán, szelíden,
ifjúságom eljött titokban,
a régi hűrt még megpendítem,
s hangja ott zeng a havasokban
Ottawa, 1968

¹Varga Gabriella író, újságíró, Budapesten él. *Önzetlenül* c. interjúgyűjteményét a kaposvári Búvópataki Alapítvány adta ki 2006-ban.

GÁL KINGA, AZ EURÓPAI PARLAMENT KÉPVISELŐJE TORONTÓBAN

2007. január 27-én este a torontói Magyar Házban Gál Kinga, az Európai Parlament képviselője találkozott az itteni magyarokkal. Noha a szokásosnál később érkezett tél elég keményen tartotta magát, az utak síkosak, a látási viszonyok gyengék voltak, sokan érkeztek többszáz kilométeres távolságokról is, hogy meghallgassák az otthoni viszonyok jogi szakértőjét, aki az Első Magyar Református Egyház emlékvaSORájának ünnepi szónoka volt. A kislányos külsejű, bájos képviselőasszony bemutatkozással kezdte mondandóját. Megtuttuk tőle, hogy Kolozsváron született, a gyermekkorát Nagyváradon töltötte, ugyanakkor a Székelyföldre is vérségi kötelékek kapcsolják, hiszen édesapja gyergyói származású.

Középkorában mint az irodalmi olimpiák országos első helyezette felhívta magára a titkosszolgálat figyelmét. Anekdotaszámba mehetne, ha nem kegyetlen valóságra alapulna, hogy tizennégy éves korában azért nem akarták megadni neki a személyazonossági igazolványt a román hatóságok, mert megállapították, hogy Kinga név nem létezik. Vannak megalázások az ember életében, amelyeket nem felejt el. A gyermekkori incidens ilyenféle, amely a ma már nemzetközi tekintélyű szakembert mindig emlékezteti a jogtiprások fájdalmára. A kamaszkori felismeréshez tartozott az is, hogy a szocializmusnak csak a köntöse volt más határon innen és határon túl, a lényeg, amit takart, ugyanolyan brutális volt. Az agymosott anyaországi magyar társadalom is kitermelte a maga eszközeit, amelyekkel gyilkos sebeket tudott ejteni a határon túlra vettett magyarokban.

Ha az amerikai féltekén valaki négernek nevezi a fekete embert, annak azonnal kinyílik a bicska a zsebében, és vág. Ugyanúgy robban haragra, mint ahogy a székely is, amikor bozognak csúfolják saját szülőföldjén. Hasonló

sértéssel ér föl a mellének szegezett budapesti vagy Mátra-alji kérdés is, hogy te honnan tudsz ilyen jól magyarul?

Gál Kinga 1983-ban - miután családja áttelepedett Magyarországra - tapasztalta meg azt a különbséget, amit a magyar és magyar közé épített a kommunista eszméktől megfertőzött butaság. Talán ezért is választotta élete hivatásául a kisebbségvédelmet, az emberi jogok érvényesítéséért való küzdelmet?

Nemzetközi jogásként ma már tudja, hol és hogyan kell ráirányítani nemzeti-nemzetiségi problémákra Európa figyelmét, hogy aztán meginduljon valamilyen orvosolás. Kezdte a státustörvény megvédésével, amely feladattal annak idején az Orbán-kormány bízta meg. Nemzetközi fórumokon kellett rávezetnie a civilizált világ képviselőit, hogy ráérezzenek annak a tragédiának a mélységére, amely a hivatalos magyar határokon kívül kényszerített magyarságot nyomasztja hosszú évtizedek óta. Gál Kinga mint szakember tudta-tudja, hogy egyszer ki kell mondani a magyar kisebbségeket fojtogató problémákat, mert a megnevezés, a néven nevezés hozzájárulhat a megoldáshoz. Ő, az EP első erdélyi magyar képviselője szeretné elérni, hogy intézményesüljön a magyar egymásratalálás.

Mikor elvállalta a Fidesz-kormány megbízását, akkor felismerte, hogy neki éppen ez a néven nevezés a feladata. 2004-ben, mikor először tárta az Európai Parlament elé a kisebbségek sorsáról szóló jelentését, képviselőtársai döbbenet, szinte ijedten hallgatták - ma már értik, hogy miről beszél. (Legújabbban pl. a szlovákiai helyzetet: a magyar szóhasználat elleni törvényrendeleteket vagy Malina Hedvig esetét; Romániában az autonómia ellenes kirohanásokat, a Babes-Bolyai Tudományegyetem két magyar professzorának az elbocsátását, azt az abszurditást, hogy a moldvai csángók tanulhatnak olasz nyelven, de magyarul nem; a vajdasági magyar veréseket.)

Tudta, hogy ha Németország képes rendezni a határain kívül élő németek ügyét anélkül, hogy diplomáciai zürzavar keletkezzék, akkor ezt a magyar állam is megteheti, meg kell hogy tegye a saját nemzete tagjaival, bárhol éljenek is Trianon óta. Azaz, meg kellene tennie, ha nem lenne éppen a magyar a magyarnak legnagyobb ellensége. Ennek állította ki tragikus bizonyítványát 2004. december 5-én Magyarország.

A Székelyföld autonómia követelése sajnálatos módon nem valósultak meg Románia EU-hoz való csatlakozása előtt. Az Európai Unió nem fogja megoldani ezt a fontos kérdést, mert az Európának nem fáj Trianon. Gál Kinga megismertette az Európai Unióval a trianoni döntés

következményeit, ahol ma már értik, hogy miért életfontosságú a székelyek autonómiaigénye.

Szerinte három szinten kellett megkezdeni – és Románia január 1-i csatlakozása után –, folytatni az autonómiáról való párbeszédet: az Európai Unióval, a román kormánnyal és a romániai magyar közösségen belül. Az Unióval szemben az első lépés a helyzet felismertetése volt. Az EU számára a határon túli magyar közösség problémája egy egzotikus jelenség volt. Meg kellett értetnie és azóta is állandóan hangsúlyoznia az Európai Parlamentben, hogy létezik egy másfél milliós erdélyi közösség, amely teljes egészében az Unió határain belülre került immár. Hogy ezt a kérdést kezelni lehessen, egy intézményrendszerre van szükség.

Hogyha sikerül megteremteni egy valamilyenfajta intézményrendszert, akkor nem a mindenkori politika függvénye lesz a a kisebbségi helyzet. Ennek alapja a szubszidiaritás elve, melyhez az Unió egyre inkább ragaszkodik. Ennek az elvnek a lényege, hogy a felmerülő problémákra helyben lehessen megoldást találni, nem központilag irányítva. Ehhez meg kell teremteni a régiókat, ahol megjelenhetnek a magyar képviseltek, de csak a teljes területi autonómia az, ami megadhatja a végső megoldást.

A román kormányban még mindig nagy ellenállás van az önkormányzatisággal, vagy az autonómiával kapcsolatban. Csak az európai alapelvek segíthetnek, hogy megkapják a határon túli nemzetiségek azokat a jogokat, amelyek minden európai nemzetiségnek, nemzetnek kijárnak. Mert Európa be akarja tartani ezeket az alapelveket.

A mindenkori erdélyi magyar vezetőknek kellett volna minél hangosabban kiállniuk ezekért az alapelvekért, de ezt elmulasztották. Most azonban ha az RMDSZ nem lép megfelelően, akkor az Európai Parlament nem tehet semmit. Minden ezen múlik, mert a Székelyföld európai parlamenti képviselő nélkül hagyása súlyos tévedés lenne.

Wass Albert szavait aposztrofálva, minden nemzet időnként újjá kell hogy szülessék, hogy megmaradhasson nemzetnek. Összefogásra van szükség, mert meg kell értenünk, hogy külön-külön semmi sem vagyunk, fejezte be előadását Gál Kinga.

A Magyar Házi rendezvény után Borbás Károlyné asszony a torontói magyarok nevében egy többszáz aláírással ellátott nyilatkozatot adott át Gál Kinga EP képviselőasszonynak, amelyben az 1956-os forradalom és szabadságharc 50. évfordulójának ünnepségét meggyalázó budapesti rendőrterror elleni tiltakozásukat fejezik ki.

KINGA GÁL, MEP'S VISIT IN TORONTO

As member of the European Parliament I hereby launch a publication, in which I would like to present the activities of the first year of my mandate. In accordance with what I have assumed in the beginning of my mandate, I believe it is my duty to present the work I have accomplished in the European Parliament in the period of June 2004- August 2005. I recommend this selection of material as an information source for experts, for those working in the media, or simply being interested in our work.

It is my aim to thus start a series of publications that would be regularly issued in this format, grouping the events around a given subject.

The events of the last one year are presented as built upon the question of asserting human rights in Europe. I assumed this as my task already at the beginning of my mandate: as expert I was dealing with one particular segment of this research field, presently as politician I represent this case, continuously drawing attention to serious cases of breaching humanrights. The evolution of the events was not the luckiest this year: from atrocities against minorities in Voivodina, through the discriminative Romanian law on local elections, the status of Hungarians abroad, justice and home affair issues important to Hungary to the setting up of a new European Agency on Fundamental Rights. Every issue, both individually and in their context, necessitates a permanent state of vigilance and continuous lobby work.

This first year was of crucial importance. First of all because upon the eastern enlargement of the European Union we could sit as equal members next to our western colleagues for the very first time and it is not an exaggeration to assess this as a historic moment. Besides its solemn atmosphere, however, this year has meant hard work above all, for us to prove: through us the representation of European citizens gain a new meaning, an unusual light is shed on the so far well-known topics, new emphasis is put on ideas that seemed to be becoming common sense.

It is very important to draw the attention of the European citizens that the spirit of the European Union also means respecting their fundamental human rights, whether or not it has an actually ratified constitution. There is an adopted European human rights charter, and it is important that citizens can rely on it.

The issue of traditional national minorities has to be tackled from a new approach in the European Union after the 1st of May 2004. It has to face a new reality: the existence of great traditional national minority communities

is a question of fact. Their problems necessitate another solution than the one so far generally associated with the issue of immigrant new minorities in the European Union. The question of traditional national minorities cannot be aborted in the exclusive context of non-discrimination. Representing and protecting the interest of Hungarians abroad is an even harder task in this particular context. I cannot claim that the task has been completely accomplished. Respecting human rights, protecting minorities will remain in the European agenda and I will continue to feel my duty to highlight each and every case of violating these rights. And I do this not only in possession of my mandate, but also out of humanity, empathy, devotion and dedication.

This is what I ask from you as well: to read this publication as a “never ending story” in the sense that the protection of human rights and minorities can only be asserted in practice, if all actors participate actively in creating the favorable conditions. Let that be the Hungarian government of all times, the representative bodies of Hungarians abroad and last, but not least the civil sphere, without which it is impossible to shape the future of these communities.

Ernő Németh

IN TRANSYLVANIA

Translated by Frank Veszely

The valley of the Olt I walked in —
its air was crisp and smelling cleanly,
towards the south the snow-capped mountains
were reflecting the sunshine clearly.

I walked the rocks along the Torda —
in my mind I still walk its bowers,
I still could find my footprints form up —
now fully covered by wild flowers.

On rocky ledges edelweiss blooms,
the songs resound among the mountains,
I hear again the alpenhorns boom,
and listen to the shepherds folk tales.

The folks of Prince Csaba in the stars
in full gallop span the Milky Way,
campfire flames among them throw sparks:
my soul drinks in the legends this way.

The memories drift clearly, gently,
my youth returns again in secret,
I string the old chords reverently,
the snow-capped mountains ring its quartet.

Bácsalmási István

NEM FOGYHAT EL A MAGYARSÁG

A népességsökkenés a XX. század egyik jellemzője. A UN jelentések szerint a létező országoknak több mint fele küzd ezzel a problémával. Elég, ha csak az ismertebb országok adataira, a német, olasz, francia, svéd és orosz statisztikákra gondolunk, de ugyanúgy megnézhetjük Dél-Amerika több országa, Vietnám, Burma (Myanmar), Algéria, Libanon, Tunézia, Irán vagy Kanada helyzetét is. A magyar nép számának csökkenését különösen fájdalmasá teszi az a tény, hogy 1958-al kezdődően államilag irányított gúnyval, lekicsinyléssel fertőzött önpusztítással állunk szemben, s ebből az állapotból a pártállam bukása óta sem tudunk és akarunk kitörni. „Mert növeli, ki elfödi a bajt”, írta Illyés Gyula s ezt a verssort idézni itt nagyon is indokolt.

A legutolsó parlamenti választásokat megelőző hónapok eseményei és a politikai életben azóta történtek a magyar emigrációt is a nemzet sorsáért való jogos aggódással töltik el. Sajnos, az emigrációs magyarok - még a New-York-i Magyar Nemzeti Bizottmányt is ide számítva, vagy talán éppen annak örökségéért - nem építettek ki olyan szervezetet, amely hivatott és képes is lenne kifejezni a szétszóratottságban élő közösség gondolatait, érzéseit az elhagyott haza sorsát illetően. Ezért mindaz, amit mi itt kint mondunk vagy írunk, egyéni vélemény marad. A politikai és társadalmi életben minden gondolat, eszme mögött ott kellene lennie egy olyan közös akaratot kifejező kapcsolatrendszernek, amivel a hazáról menekült nemzetegységek a történelmünk során sosem rendelkeztek. Ma sincs ilyen rendszer. Ennek ellenére nagy szükség van arra, hogy az idők folyamán mindinkább sajátossá vált „magunk magyarságát” hallhatóvá tegyük az otthoni ellenszenvet, rokonszenvet és gyűlölködéseket hangzavarában. Tennünk kell ezt úgy, hogy elkerüljük a beavatkozás napi politikai csapdait, de ugyanakkor tudomásul vegyük, hogy a napi nehézségek, a megélhetési problémáinak megoldása, éppen úgy, mint a mi életünkben, az otthoniak életéből sem iktatható ki.

A magyar újságokat rendszeresebben olvasó előtt kétségtelen, hogy „civility”, a tisztességes hangnem és emberi jóindulat az érintkezés szükséges formája. Kétségtelen, hogy az üres, hamis politikai szövegek ellen szükséges és jogos felszólalni. Kétségtelen, hogy a közvagyon kezelésében és gyarapításában a becsület, a gondosság és a hozzáértés megkövetelhető. Kétségtelen, hogy az emberi jólétre, békére és biztonságra való törekvés nem az egyik vagy másik párt, érdekcsoport kiváltsága, de természetes emberi követelmény és jog, amelynek biztosítása mindenkor kormányzati kötelesség.

Kétségtelen, hogy a magyarság nemzeti értékeinek, szellemi és anyagi tulajdonának kezelése, megőrzése mindannyiunk kötelessége. Mindezekkel és még sok más kérdéssel lehetne foglalkozni, ám bármennyire időszerűek, azok boncolgatása csak a jelen vitáit gazdagítaná, de az elhanyagolt jövő kérdését egyik sem érinti.

Nem feledkezhetünk meg arról sem, hogy az általános életkörülmények mindenütt befolyásolják az egyének magatartását az adott problémákkal szemben. Ennek ellenére az egyének felelősek a maguk viselkedéséért, sőt, azt sem engedhetjük meg, hogy az a barbárság, amit Kierkegard másfél évszázaddal ezelőtt már megfigyelt és ami az európai szellem fölé került, új és alacsonyabb szintű „normákkal” csábítson el bennünket. A változás haladó jellege felismerhető arról, hogy hozzá kapcsolódik azokhoz az emberi természetben rejlő becsületes, tiszta vágyakhoz, tulajdonságokhoz, amelyek minden időben vonzóak és erősek maradnak, hogy a napi kesergések helyett a jobb jövő reményét keltsék és az oda vezető utat az egyének számára járhatóvá is tegyék. A változásra, a haladásra való törekvés otthon is csak úgy lesz eredményes, ha az arra hivatottak felismerik, hogy a jelen problémáinak megoldása a jobb jövőt is kell hogy biztosítsa. Az otthoni eseményeket figyelemmel követve láthatjuk, hogy az utóbbi időben a nép jövőjének a kérdéseit vagy mellőzi a hivatalos magyar kormány vagy azokat éppen az állami hatalom tiltó rendeletei kísérik. A magyar nép számának következetes csökkenése az, ami különösen aggasztó. Csak a népességszaporulat, a születések számának növekedése lehet a nemzet jövőjének a biztosítója. De míg pl. Kanadában a születések számának megfogyatkozása a XX. sz. civilizációjának számlájára írható, és a helyzet súlyosságát felismerve, az orvoslás útjait is kidolgozták, addig Magyarországon hasonló nekifoházkodás nem hoz eredményt. Nálunk előbb a kommunizmus, majd az utána jövő egyes pártok és kormányok anya–gyermek–család ellenes beállítottságát kell megszüntetni. Az évtizedeken át hangoztatott szövegek nemcsak elszomorítóak, hanem cselekvésre is szólítanak. Hadd idézzünk néhányat Fekete Gyula *A jövő megrablása* c. füzetéből, Lakitelek, 2005: „technikával pótolható az ember”, a házasság és a gyermekvállalás magánügy (s a nevelés és iskoláztatás?), „a népességpolitika gondolatának felvetése is sérti a semleges és demokratikus államot”, vagy amint egyik napilap publicistája írta: „az én pénzemen nem nevelnek mások gyereket” – és a legborzalmasabb kijelentés –, „nem érdekel, mikor hal ki az utolsó magyar.” Ezek a vélemények ivódtak be a XX. sz. globál civilizációjától megfertőzött lelkekbe! Mindezek mellett

az „emberi tőke” felismerése, illetve annak szerepe a gazdasági és társadalmi életben hosszú ideig elhallgatott tabu volt odahaza. A népesség növekedésének hátrányos volta a munkaerőpiac alakulására, a nevelés és iskoláztatás túlzott tehertétele az állami költségvetésre, vagy éppen a bevándorlás gazdasági előnyeinek felnagyítása hivatalos felfogás volt és maradt. Trianon és a kommunizmus okozta traumát követő tömeges kivándorlások a magyarság tragikus veszteségét jelentették. Mielőtt ugyanolyan nagy árat fizetnénk a munkaerőpiac követelte bevándorlások előnyeinek téves hitéért, azelőtt mi, akik más országok negatív tapasztalatait már megismertük, nem mulaszthatjuk el, hogy megismertessük népünket e probléma teljességével.

A jelen lehetőségeit kihasználva nemcsak a nép vezetőinek, az egyházak, intézmények, egyetemek tisztségviselőinek a véleményét kell meghallgatnunk, de be kell kapcsolnunk a népességi vitába minden, összességében gondolkodó magyart – éljen bár otthon vagy a hivatalos határokon kívül és az emigrációban. Népünknek, az anyaságra, szülői szerepre rendelt magyarok mindegyikének addig kell vitatkoznia a kérdéssről, amíg meg nem érti annak súlyosságát és a nemzet jövőjéről nemcsak képes lesz, de akar is majd dönteni. Sem grófok és bárók, sem vezérigazgatók és párttitkárok nem okolhatók mai sorsunkért. A felelősség teljes egészében a szavazó cédulát használó vagy nem használó, de az egészséges felfogású magyaroké. Mindannyiunké.

Stephan Bacsalmasi

HUNGARIANS ARE NEEDED

Events leading to the last parliamentary election and political activities since then have filled the Hungarian immigrant society with justified concern about the situation in Hungary. It is unfortunate that the Hungarian refugees from the 1950s and the Hungarian National Committee's, activities or the lack of it, never built an organization which could and would be able to express the immigrant community's thoughts and feelings about the life of the people in Hungary. Thus everything we are saying or writing remains a personal opinion without the backing of a community's contact or power to exact some influence, which no former political refugees from Hungary ever had and which, we are also without. In spite of this, there is a dire need that our special, independently strong Hungarian characteristics be heard over the cacophony of sympathies, antipathies and even hatemongering in Hungarian politics. We have to speak up to make clear that we are not part of the daily politics. Yet we must accept, that, to solve the present daily politi-

cal problems and needs, are rightful goals for every community. It is obvious to the readers of the Hungarian dailies, that in discussions, debates and all contacts with other human beings “civility” and simple “goodwill” should always be followed. It is obvious, that it is necessary and rightful to object to empty political slogans. Furthermore, it is obvious, that it is a basic requirement in all activities to keep and to increase the wealth of the nation, its capital, its goods, honesty, care and knowledge. It is obvious that to work toward the common good, peace, security are no aims only for one or the other political parties or ideologies, but is the responsibility of all who inspire to govern. Also, it is obvious that it is the responsibility for all of us to take care and keep alive the special Hungarian values, beliefs and attitudes. We should most probably express our opinions about all the forgoing, but if we do that, it would only increase the debates about the present without bringing the ignored question of the “future” to the forefront. We must remember, that although the general circumstances are influencing the behaviour of the individuals toward the problems of living, yet the individuals do remain responsible for their own behaviour. We should not allow the “barbarism”, observed by Kierkegaard some 150 years ago, weaken the European spirit and to tempt us with its “new second or third rate behavioural norms. We should be able to recognize any forward looking changes by their clear and inspiring qualities embedded in the human nature, which rekindle the hopes lost in the past, and to enrich and strengthen us to go toward the future. The desire for this kind of change can be successful only if the services in the present wont ignore the qualities required by the future. It is clear to those familiar with the events in Hungary, that the demands of the future were hardly ever discussed in the near past and are still ignored. Even more unfortunate that when those issues did see the daylight, they were silenced and eliminated by the power of the government. The continued decline of the Hungarian population is the central point here. The the numbers of the population and newborn are the only issue which could rightfully be called the questions of the future. The reality of our future is seriously questioned by the continued and steady decline in the birthrate.

It is true that the loss in the number of the population is one of the characteristics of the 20th Century. The reports of the UN inform us that more than one half of the presently recognized nations are struggling with the problems created by the falling birthrate. Among the most often mentioned nations are Germany, Italy, France, Sweden, Russia, some South American states, Vietnam, Burma (Myanmar) Algeria, Lebanon, Tunisia, Iran, and

Canada; they show similar population data. The fall in the Hungarian population however became very painful, because since 1958 we are facing a government induced self destruction and from this cycle we cannot or will not break out, although the Communists who started it, do not exist as a government anymore. The words of Gyula Illyes are justified to quote here: “Who covers up trouble just increases it.”

While in those states where the falling birthrate could be credited to the forces of the 20th Century (as in Canada), the required remedies are known, although not accepted in their totality. Similar programs will not work in Hungary where first the Communist then the attitudes of some of the current political circles who are against “mother-child-family” need to be eradicated. During the past decades the only opinions presented were “you can replace the unborn humans by technology;” “Marriage and children are private matters” (education and schooling?); just to mention, the issue of any sort of social policy was “hurting the neutral and democratic state”; “No one should educate children with my money”; and probably the most disgusting from this collection is “I am not interested about when the last Hungarian will die.” (Quotations are from Gyula Fekete’s publication entitled “Robbery of the future,” Lakitelek, 2005). These opinions were absorbed by many souls weakened or infected by the global civilization of the 20th Century. In addition, “human capital” was not even recognized or accepted for a long time in learned economic or social circles. Also the beliefs in the negative influence of population growth on the labour market or the unreasonable demand by education and schooling from the nations’ income, as well as the overblown economic advantage of the migrating mature workers were the official opinions and remained to this day. The very high prize paid by Hungary for the loss of the refugees caused by Trianon and the Communist system are now recognized by the nation. Before we would pay a similar or even higher prize for migrant workers, it is our responsibility to clarify these complex problems in their totality. It is the responsibility not only of the “leaders” to use the opportunities of the present. The Churches, Institutions, Universities and all experts and thoughtful Hungarians everywhere must be part of a debate about solving the problems of the population until everyone is well aware of those problems and can be part of the solution as well. Counts, Barons, CEOs and Party-Secretaries cannot be accused any longer for the situation we are in. The responsibility, for the first time in centuries, is on the shoulders of Hungarians who use or do not use their ballots.

Tatár Etelka

ORBÁN KLÁRA AMERIKAI MAGYAR ÍRÓ KÖNYVÉRŐL

Orbán Klára *Terra Firma*¹ c. könyve tulajdonképpen családregegy, amit két családfa ismertetésével indít a szerző. A regény cselekménye két szálon fut, előbb Olaszországban, majd Magyarországon követhetjük végig a két világháború között Klára családjának változó életútját. A két szál a kivándorlás után a *terra firma*, azaz az amerikai kontinensen megtalált biztonság földjén fonódik össze. A regény kulcsszavaiként a család, föld, szabadság, történelem fogalmakat emelhetnők ki, hiszen ezek jelentik a legfontosabb sorsformáló tényezőket a hősök életében.

„Clara Orban könyvében mindent megtalálunk, ami a jó regény kelléke: váratlan fordulatokat, konfliktusokat, bonyolult személyiségeket, jellemeket... az író nő biztos kézzel vezeti a szálakat, jó szeme van az apró részletek megfigyeléséhez, a humánus árnyalataihoz...” - írja egyik chicagói kritikusa, Nancy Grossman, a DePaul University Honors programigazgatója. Szerkezetileg a mű minden fejezetét kis bevezető előzi meg, amelyben Orbán Klára előrevetíti a bemutatandó korszak történelmi eseményeit. A harmadik fejezet előtt pl. ír a honfoglalásról, a tatárdúláson keresztül elvezet egészen az 1867-es kiegyezésig. „Budapest az Osztrák-Magyar császárság keleti fővárosa: egy város a Duna mindkét partján, elég szép ahhoz, hogy ellenlábasa, riválisa lehessen Bécsnek, a Császárság nyugati fővárosának”, olvashatjuk a 48. oldalon. Pestet minduntalan párhuzamba állítja Béccsel, sőt, rangban Párizs mellé emeli: „Budapest, felszabadulván a súlyos kormányformalitások alól, olyan életstílust képvisel, amely Párizssal vetekszik... Színházak, opera, kabaré- a kontinens legjobb előadásai a legjobb szereposztásban... Valóban úgy érzem, megérkeztem a világ középpontjába.” (49. oldal) Budapest hangulatát a látvány, illatok, ízek idézése emeli, amelyet kiegészítenek az 1900-as év eseményei, pl. Munkácsy Mihály temetése. Debrecenben szintén a nagyanyáink korabeli magyar polgári viszonyokat ismerhetjük fel, ahonnan aztán továbbvezet bennünket Orbán, egészen a Monarchia keleti végeire, a székelyek világába. A magyar történelmi, társadalmi élet mozgásait az európai viszonyok összefüggésében tárja eléünk a regény, amelynek mindezek mellett különös értéke a család szerepének hangsúlyozása.

¹Clara Orban: *Terra Firma*. Florida Academic Press, INc. Gainesville and London. 2006

Etelka Tatar

TERRA FIRMA, BY CLARA ORBAN

The author Clara Orban, named “Klárka,” Professor of Italian and French at DePaul University, is a second generation Hungarian living in the United States. Her father, Mr. Denes Orban, a surgeon, was originally from Transylvania. Her mother, Giuliana, was Italian.

The book cover notes that this is a work of fiction, but it is really a novel of a family, which is why we find a family tree of both families at the beginning. Events take two parallel paths, one in Italy and one in Hungary, describing how Clara’s family life evolved between the wars to the moment when the winds of history joined these two paths in the land of America, “Terra Firma,” the land of security.

Nancy Grossman, Director of Honors Program, De Paul University, says of the novel: “(It) bursts with complex, interesting, and likable characters . . . The multiple stories that Orban artfully weaves explore the themes of family, the land, and the search for freedom. Orban’s plot is everything we want in a novel — surprising twists, thought-provoking conflict, and complicated characters in trying situations. Clara Orban leads us through these turns with knowledge of history, an eye for detail, and insight into human strengths and frailties.”

Each chapter has a little “introduction” in which the writer describes the historical period it is set in and its events. For example, the third chapter introduces the first tragedy of the Hungarian state, the Mongol invasion in 1241, to the eventual creation of the dual kingdom in 1867:

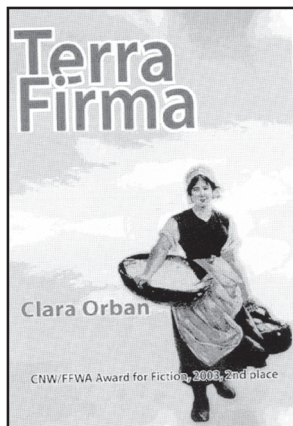
“Budapest is the eastern capital of the Austro-Hungarian Empire, a city built on two banks of the Danube River, beautiful enough to rival Vienna, the western capital of the empire. The name derives from the names of each side of this city; one is ‘Buda,’ built on the hilly side of the river, the other ‘Pest,’ built on the flat side.”

The comparison of Budapest to Vienna and to Paris is particularly excellent: “Budapest, freed from the constraints of heavy governmental formality, has maintained a lifestyle rivaled only by Paris. Besides places to eat and drink, its shops are filled with the latest, most luxurious items from around the world. Its theaters, opera, and cabarets stage the most interesting and important works, with the most noted casts of the continent. Looking out at the teeming elegance before me (Attila) on this central street leading to the Danube, I am content that I have truly arrived at the center of the world.”

The description of Budapest beginning at the West Railroad Station expands to include not only sights but

sounds and smells—Hungarian foods, cookies and coffee. Everything is described for our eyes, our ears, our nose and, not least, for our heart and soul. In this book we find the Budapest of the 1900s, precisely May 1900 with the funeral of the painter Mihaly Munkacsy, the time of our grandmothers.

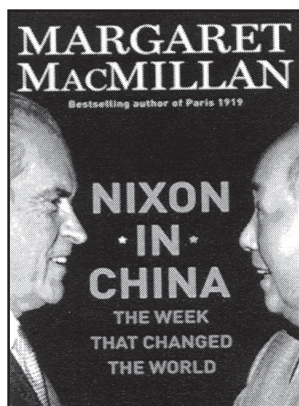
After Pest, we read about Debrecen, the harvest, autumn colors and lights, references to Germans and Jews, the gossip of the provinces, the time of our grandmothers. The writer has an exceptionally expansive culture which helps her to see very objectively the history of Hungarians within the whole of Eastern Europe.

NIXON IN CHINA: THE WEEK THAT CHANGED THE WORLD¹, BY MARGARET MACMILLAN

Kati Reikai

It took a long time after the Second World War for world leaders in the West to accept Communist China. In 1972, the then U.S. President Richard Nixon, became the first American president to visit China, an act that stunned the Western world. It was America's first official communication with Mao Tse Tung's China since 1949. Margaret MacMillan, the renowned Toronto-based author, historian, Provost of Trinity College and professor at the University of Toronto, has written "Nixon in China: The Week That Changed the World" following her many-awarded last book, "Paris 1919". She introduces us to this extraordinary event and describes in detail the visit of the American president to China, and his truly fateful meeting with Mao. At that time, both countries wanted to play against the "evil empire" that was the Soviet Union. The gap between the two countries was

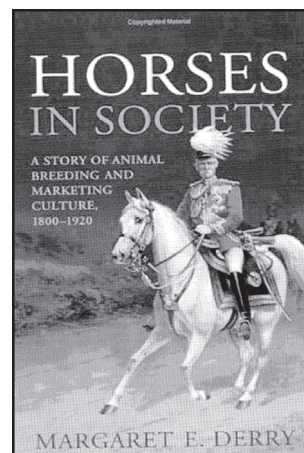

enormous, as it still remains today in many ways. MacMillan's interviews with all the relevant, surviving major politicians of the day and her meticulous description of Nixon's visit and its consequences make this book a landmark in the history of the beginning of American-Chinese diplomacy. The Nixon-Mao meeting, a diplomatic coup indeed changed the world.

HORSES IN SOCIETY: A STORY OF ANIMAL BREEDING AND MARKETING CULTURE, BETWEEN 1800-1920², BY MARGARET E. DERRY

Kati Reikai

My youngest grandson, Teddy, who is studying horse breeding at Lincoln University in England, was delighted to learn of this publication. The book, written by Margaret E. Derry, a professor of history at Guelph University and an associated scholar with the Institute for the History and Philosophy of Science and Technology at the University of Toronto, describes the history of horse breeding in the United States, Britain and Canada during the nineteenth and beginning of the twentieth centuries. The author also defines the complexities of the horse world through the international trade of army horses and the control of the horse market by certain monopolistic and insular groups."Horses in Society" provides essential background information regarding the problems of today's biological ownerships of horses. This fascinating account also reveals to us the evolution of animal medicine and international relations, especially between Canada and the United States.

Professor Derry highlights the regulations implemented by countries to ensure the proper, humane and ethical breeding of horses and how these regulations influenced the dynamics of these activities and protected them from dubious and dangerous practices. This book is an important work of reference for the professional and a fascinating and informative work for the amateur horse rider and lover as well.

Gyors barátságos szolgáltatás kedvező áron!

CORVINA
Printing & Design

Fekete-fehér/Színes Nyomtatás
Fekete-fehér/Színes Fénymásolás
Szkennelés, Fax szolgáltatás
Web és Grafikus Tervezés
Számítógép javítás, telepítés
Névjegykártyák, Borítékok,
Szórólapok, Naptárak, Könyvek
Meghívók, jegyek, katalógusok

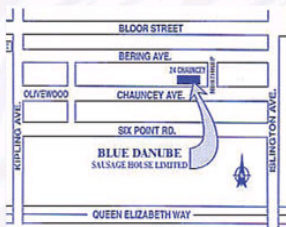
830 St. Clair Ave. West, Toronto, ON.
Tel: 416-658-3434, Fax: 416-658-6613
e-mail: info@corvina.ca, www.corvina.ca

LÁTOGASSA A MAGYAR HÁZ PROGRAMJAIT! - ENJOY THE EVENTS AT THE HUNGARIAN HOUSE!
840 St. Clair Ave. West, Toronto

BLUE DANUBE
SAUSAGE HOUSE LIMITED

Igazi magyaros jóízű friss hentesárak
Finom házi sütemények
Magyar árak bőséges választéka
Szeretettel várja Önöket a Balega család

24 Chauncey Ave.,
Etobicoke, ON M8Z 2Z4
Tel: (416) 234-9911
Fax: (416) 234-9122
bluedanubesausagehouse.com

Nik Networks

www.niknetworks.com

ALI KALBALI

(416) 773-1850

(416) 312-2227

support@niknetworks.com

Andreas Meer

Fine Art Photography

Photo Art
Web Design

Frankfurt am Main
Germany

www.photoart-meer.com
eMail: info@photoart-meer.com

Fax: 00496969713836

- professzionális minőség magyar,
német, angol, román nyelven
- szolid árak

ENJOY A FRESH START

ÉLJÜNK GONDMENTESEN

Mintz & Partners Limited

Trustee in Bankruptcy

5 STEPS TOWARDS FINANCIAL STABILITY

1. Confront The Problem
2. Assess Your Situation
3. Consider Your Options
4. Take The Appropriate Action
5. Rebuild Your Credit Rating

OUR TEAM PROVIDES:

- A Respectful Approach
- Services in Many Languages
- Flexible Appointment Times

OUR OFFICES

- 1 Concorde Gate, Suite 200, Head Office
(Don Mills at Eglinton East)
- 300 John Street (at Bayview) Suite 300,
Thornhill
- 2424 Bloor St. W., 2nd Floor
Bloor West Village (at the Jane Subway)

Call Kate Turoczi for a Free Initial Consultation
416-644-4393; www.mintzbankruptcy.com
kate_turoczi@mintzca.com

5 LÉPÉS PÉNZÜGYI BIZTONSÁGUNKHOZ

1. Ismerjük fel a problémákat
2. Becsüljük fel a helyzetünket
3. Gondoljuk át a lehetőségeket
4. Intézkedjünk
5. Váljunk újra hitelképesé

CÉGÜNK AJÁNLATA

- Udvarias, megértő kiszolgálás
- Több nyelven beszélünk
- Rugalmas ügyfélfogadási időpont

IRODÁINK

- 1 Concorde Gate, Suite 200, Head Office
(Don Mills at Eglinton East)
- 300 John Street (at Bayview) Suite 300,
Thornhill
- 2424 Bloor St. W., 2nd Floor
Bloor West Village (at the Jane Subway)

Díjmentes tanácsadásért hívjuk Turóczi Katalint
416-644-4393; www.mintzbankruptcy.com
kate_turoczi@mintzca.com

Magyar szívvel, kanadai fogorvosi tudással...

DR. DENCS KATALIN FOGORVOS
DENTAL SURGEON, TORONTO

TEL: 416-222-7979

- ➔ Fehér porcelán koronák, hidak, fogfehérítés
- ➔ Fogszabályozás felnőtteknek, gyerekeknek
- ➔ Tömések, gyökérkezelések, szájszészet
- ➔ Kanadai megelőző rendszeres fogtisztítások
- ➔ Visszatérő fejfájások, nyaki fájdalmak és alvási zavarok kezelése, amelyek fogászati eredetűek

- 280. Sheppard Ave. East #213
- Yonge St. és a Bayview Ave. között félúton
- Ingyenes felszíni és földalatti parkolóhelyek

